کچی ناو تابلۆکە

توانا ئەمین

ناوی کتێب: کچی ناو تابلۆکە

نووسینی: توانا ئەمین

بابەت: چیرۆک

دیزانی ناوەوە: ئاکۆ عەبدولمەجید

هەڵەچنی: هیمداد حەمید

بەرگ: نوسەر

چاپ: یەکەم چاپ

چاپخانە: یاد، بازاڕی سۆز، نهۆمی سێهەم

تیراژ: (٥٠٠)دانە

نرخی: (٢٥٠٠) دینار

ژمارەی سپاردنی(١٤٩٠) کتێبخانەی گشتی سلێمانی دراوەتێ

چیرۆک

توانا ئەمین

٢٠٠٩

لەچاپکراوەکانی پڕۆژەی کتێبی یانەی قەڵەم

زنجیرەی ژمارە (٥٥)

سەرپەرشتیاری پڕۆژە: جەبار سابیر

جێگری سەرپەرشتیار: ئارام سدیق

ناونیشان: یانەی قەڵەم، سلێمانی، سابونکەران، بینای هەورامان نهۆمی سێهەم.

ژمارەی تەلیفۆن: ٠٧٧٠١٥٧٥٧٢٦

Pin_clap2008@yahoo.com

لـێرەوە هەمووشتێك بۆ ئــۆ..
کە بەیانییەك خۆتان و راستەو پڕ گاڵەكانت رۆیشتن و
ئــیتر نــەمبینینەوە..!
بۆ ئــۆ.. بۆ تەنیا جێهێشتنی مــن.. !

پێرست

١- پێشەکی... ٧
٢- کتێبفرۆشی.. ١٣
٣- گەڕان بەدوای دایکمدا................................... ٢٧
٤- کچی ناو تابلۆکە.. ٣٥
٥- تکایە مەمرن... ٤٥
٦- دڵمنایەت ئەگینا دەمردم................................ ٥٣
٧- گوڵی مریەم... ٦١
٨- مردووەوان... ٧٧
٩- خۆکوشتن لەسەر باڵی فلامینگۆ................ ٩٥
١٠- پڕۆپۆزەڵی راکردن لە خۆم......................... ١١١
١١- موعتادێک لەسەر پردی سیڕات.................. ١١٩

توانا ئەمین؛
دەنگێک لە دەنگەکانی نەوەی دووەمی دوای ڕاپەڕین.. شەڕێک لەگەڵ تارماییدا

کاروان عومەر کاکەسوور

(هەر نووسەرێک دنیای تایبەتیی خۆی هەیە.)

کەم کەس هەیە بە شێوەیەک لە شێوەکان ئەمەی نەگوتبێت... بەڵام ئەو دنیایە لە کەیەکەوە دەستی پێ کردووە و تاکەی درێژەی دەبێت؟ ئەمانە هەمان ئەو پرسیارانەن، کە هەمیشە لەبارەی دروستبوون و بەردەوامبوونی گەردوونەوە کراون و دەکرێن... بەڵام نووسین دروستکردنی دنیا نییە، بەڵکو هەوڵێکە

بۆ تێکشکاندنی ئەم دنیایە. ئەمە باوەڕێکە پێم وایە لە ئەنجامی خوێندنەوەیەکی هەمەلایەنانەی ئەدەبی نووسەرانی نەوەی دووەمی دوای ڕاپەڕینەوە پێی دەگەین، کە (توانا ئەمین) یەکێکە لە دەنگە دیارەکانی. ئەو چیرۆکنووسە ئەوەندەی مەبەستیەتی دنیای خۆی وێران بکات، ئەوەندە لە هەوڵی دروستکردنی دنیادا نییە. ئەمەش پێوەندیی بەو فاکتە سۆسیۆلۆژییەوە هەیە، کە ئەم نەوەیە ئەزموونەکانی خۆی لەناودا دامەزراندووە. دەبێ هەر لە سەرەتایشەوە بڵێین مەبەستمان لە (نەوە)، کۆی ئەو ناوانە نیین، کە لە سەردەمێکی دیاریکراو و لەناو ڕووبەرێکی جۆگرافیی دیاریکراودا ئامادەن، بەڵکو ئەو تێڕوانینە زیاتر چۆنایەتی دەگرێتە، نەوەک چەندایەتی.

لە کۆنتێکستی پێوەندیی (من) بە (ئەوی دیکە)ەوە دیالۆگ ڕووی لە ڕەگەزێکی دیارکراو و جۆگرافیایەکی دەسنیشانکراوەوە نییە، بەڵکو ئاراستەیەکە بەرەو ڕەگەزی گریمانی و جۆگرافیای وەهمی. ئەمە بەگشتی یەکێکە لە تایبەتمەندییەکانی ئەدەبی نەوەی دووەمی دوای ڕاپەڕین، بۆیە نەوەکانی پێشوو، بەهۆی نەبوونی، یان لاوازیی ڕەخنەوە، کەمتر توانیویانە لە زمانی ئەم نەوەیە تێبگەن، بەوەی ماتریالی گێڕانەوە پێکهاتەیەکی جیاوازی لەگەڵ ماتریالی گێڕانەوەی نەوەکانی پێشوودا هەیە. ئەوە جیاوازیی پرۆبلیماتیکی پێوەندیی نێوان واقیع و هۆشە لەسەر هەردوو ئاستی هەستی و ئەقڵییەوە. تێڕوانینی ئەم نەوەیە بۆ واقیع و وێنەکانی، تێڕوانینێکی جیاوازە و لە ئەنجامی ئەو گۆڕانکارییە

سۆسیۆلۆژییانەوە بەدەست هاتووە، کە لە نیوەی دووەمی نەوەدەکانەوە، لەناکاو و خێرا لە کۆمەڵگای ئێمەدا دەرکەوتن و درێژەیان هەیە.

ناکرێت نەڵێین سەردەمی ئەم نەوەیە، سەردەمی کۆتایی خەونی ئایدۆلۆژیایە لەناو کەلتووری ئێمەدا. ئەم نەوەیە لەناو عەدەمێکدا پێگەیشتووە و بیری کردۆتەوە، بۆیە بە مانا ستانداردەکەی پێشوو نە پەیامی هەبووە و نە ویستوویەتی پەیام بە سەرچاوەیەکی دیاریکراوەوە بگەیەنێت، بەڵکو ئاراستەکانی گەیاندنیش لای ئەم نەوەیە بەرەو عەدەمە. ئەم نەوەیە نەک مەبەستی نییە نووسین بکاتە ئامرازێک بۆ گەیشتن بە بەهاکان، بەڵکو بەپێچەوانەوە لە هەوڵی تێکشکاندنی هەموو ئەو بەهایانە دایە، یان بە مانا (ڤیبەر)ییەکەی خەمی گەورەی ئەم نەوەیە ڕزگار بوونە لە بەهاکان.

ئەم نەوەیە پێش ئەوەی لەناو ئەو واقیعە نوێیەدا نیشتەجێ بێت و ئەزموونی بکات، لێی یاخی بووە. ئەگەر ئەم ئاراستەیە هەتا ئێستا بەڕوونی دەرنەکەوتبێت، ئەوا پێشبینیی ئەوە دەکەین، لە ئایندەدا چاکتر نیشانەکانی ببینین. ئەگەر لە دیدی (ئیمیل دۆرکهایم)ەوە بڕوانین، کە پێی وایە زۆربەی مەیل (Tendency)و بۆچوونەکانمان دروستکراوی خۆمان نین، بەڵکو لە دەرەوەی خۆمانەوە بۆمان دێن، ئەوا دەبینین ئەو واقیعە نوێیە چ لەسەر ئاستی کات و چ لەسەر ئاستی شوێندا کۆمەڵێک مەیل و بۆچوونی نوێی بەسەر ئەم نەوەیەدا

سەپاندووە. ئەو واقیعەی (توانا ئەمین)یش وەکو هەندێک لە نووسەرانی دیکەی نەوەکەی ڕووبەڕووی دەبێتەوە و لە ڕێگای زمانەوە سیماکانی نیشان دەدات، واقیعێکی گریمانییە، بەڵام وێنە ئۆرگیناڵەکانی لەناو ئەو واقیعە نوێیەدا هەن، کە وەکو زووتر گوتم بەهۆی نەبوونی، یان لاوازیی ڕەخنەوە، ئەو وێنانە تا رادەیەکی زۆر لای نەوەکانی پێشوو شاراوەن، یاخود تەمومژاویین، چونکە پرۆسێسی فانتازیا گومکردن و سڕینەوەی ئێجگارەکی وێنەکانی واقیع نییە، بەڵکو گۆڕینیانە لە ڕووی قەبارە و شێوە و جۆردا.

تێگەیشتن لە زمان و وێنە بەرهەمهێنراوەکانی ئەم نەوەیە بەندە بە تێگەیشتن لە کۆنتێکستی ئەو زمان و وێنانە لەم هەلومەرجە مێژووییە و لەناو ئەو ژینگە کۆمەڵایەتی و کەلتورییەدا، کە خاوەنی تایبەتمەندیی خۆیەتی، بەوەی کۆنتێکستی کەلتوور کاریگەریی گەورەی لە پێکهێنانی کۆدەکاندا هەیە و کردنەوەی ئەو کۆدانەش دیسان بەندە بە تێگەیشتن لەو کۆنتێکستە. بە مانایەکی دیکە ئەگەر تایبەتمەندیی نەوەکانی پێشوو بە حوکمی لەیەکچوونی کۆنتێکستی مێژوویی و جوگرافی و سۆسیۆلۆژیی نێوانیان، کەم و زۆر لە یەکتر دەچوون، ئەوا تایبەتمەندیی ئەم نەوەیە خاوەنی جیاوازییەکانی خۆیەتی.

ئەگەر نووسین پرۆسێسی نووسینەوەی یادەوەری بێت بەپێی یاساکانی ناوەوەی خود خۆی، ئەوا یادەوەریی ئەم

نەوەیە دەکەوێتە دەرەوەی کات و شوێنەوە، بۆیە داهێنانی زمانێک، کە بتوانێت گوزارشت لەم عەدەمە بکات، زەحمەتترە لە هەموو ئەو زمانانەی پێشوو، کەم و زۆر دەیانتوانی بە پاڵپشتی ئایدۆلۆژیا گوزارشت لە واقیعی خۆیاندا بکەن. ڕواری (العفویە Spontaneous)، وەکو شێوەیەک لە شێوەکانی بەرەنگاربوونەوەی دەسەڵاتی کرۆنۆلۆژیای مێژوو، یەکێکە لە سیفەتەکانی بەرهەمی ئەم نەوەیە بەگشتی و لای (توانا ئەمین) بەتایبەتی. خۆی بە شێوازێکی دیاریکراوی دەربڕین و چەند وێنەیەکی چەسپاوەوە نابەستێتەوە.

ئەگەر هەتا ئێستا ئەم نەوەیە نەیتوانیبێت تێکستی گەورە بەرهەم بهێنێت، ئەوا هۆکارەکەی نەبوونی توانا نییە لای ئەم نەوەیە، بەڵکو ئەو واقیعە توانایەکی گەورەتری لە واقیعەکانی پێش خۆیەوە پێویستە، بۆ گواستنەوەی سیماکانی لە ئاستی جێگیرییەوە بۆ ئاستی جووڵە. بە مانایەکی دیکە بۆ گواستنەوەی دەرکەوتەکانی لەسەر ئاستی کات و شوێنی فیزیکییەوە بۆ کات و شوێنی میتافیزیکی. دیارە هەموو هونەرێک بەرهەمی ئەزموونە پێرسۆناڵییەکانی نووسەرە لەناو کات و شوێندا، کە تەوزیفکردنی ئەو ئەزموونە بەندە بە توانای خەیاڵ و دەسەڵاتی زمانەوە. کێشەی گەورە لەناو ئەم واقیعە نوێیەدا پێوەندیی نێوان بینین و وێنەیە.

لەناو هەموو واقیعەکانی پێشوودا وێنەکان کەم و زۆر جێگیرو بەشێک بوون لە مرۆڤ خۆی، بەڵام لەم سەردەمە

ئێلیکترۆنییکەدا وێنەکان خێرا و بگۆڕن، بەتەواوی لە دەرەوەی مرۆڤدان. ڕووکەشن و دوورن لە قووڵی، چونکە پابەندی پرۆسێسی سوودن و کار لەسەر تەممەڵکردنی خەیاڵ و ئەقڵ دەکەن.

پێشتر لە گفتوگۆیەکدا گوتوومە، کە لەم سەردەمە ئێلیکترۆنییکەدا وێنەکان ڕۆڵی دووفاقیانە دەبینن، لەلایەک کار لەسەر ڕوونکردنەوەی واقیع دەکەن، بەوەی زۆر بەئاسانی و میکانیکییانە ئەو زۆنە نەزانراوانە چ لەناو خەیاڵ و چ لەناو واقیعدا کەشف دەکەن، کە دەبوایە نووسەر لە ڕێگای زمان و خەیاڵی خۆیەوە پێیان بگات و لە لایەکی دیکە نووسەر دەخەنە بەردەم پەلاو (تحدی Challenge)ی گەورەترەوە، بەوەی دەبێت تێکڕای ئەو وێنانە تێپەڕێنێت و وێنەی گەورەتر بەرهەم بهێنێت. هەموو ئەمانە کار لەسەر خێرایی کات دەکەن، کە من پێشتریش گوتوومە خێرایی ئەم سەردەمە چەندین جار لە خێرایی سەردەمەکانی پێشوو زیاترە. دیارە ئەو خێراییەش لەژێر کاریگەریی کۆنتێکستی کۆمەڵایەتی دایە. وەکو (نۆئام چۆمسکی) باوەڕی وایە (کات)یش بەشێکە لەو واقیعەی، کە زمان دەیگوازێتەوە. لێرەوەیە شەڕی ئەم نەوەیە، شەڕێکە لەگەڵ تارماییدا.

کتێبفرۆشی

هێواش هێواش بە پلیکانەکاندا سەرکەوتم، قاچەکانم خێرا خێرا دادەناو سست سست بەرزم دەکردنەوە؛ تەپ.. تەپ.. تەپ تەپ.. تەپ.. ت ە پ.. ت ە.. ت.. دەنگی پێکانم ریتمێکی نامۆ نەبوو بە من؛ خاو دەستم پێدەکردو خێرا دەبوومەو خاودەبوومەوە، کۆڵم دەدا. نا کۆڵم نەدەدا، سەرلەنوێ دەستم پێدەکردەوە.

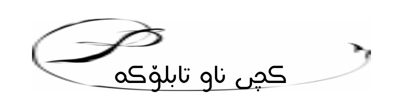
درەنگانی شەوێک، کە ئەم راستییەی ژیانی خۆم بۆ ئەو کچەی مشتەرییەکان پێیاندەوت "توێخی دڵا دەبات" باسکرد. خۆی گرمۆڵە کردە ژێر بەتانییەکەو چاوە رەشەکانی کە هێشتا لێڵا بوون بە مەستیی سەرجێییەکی ئاگریی من، برینییە ناو خاڵی بەیەکگەیشتنی هەردوو برۆ تۆخەکەمو بە دەنگێک من گومانم هەیە کە ئەگەر لێویشی نەجووڵاندایە، ئەو دەنگە لە ژێکانی قورگییەوە بەئاسانی دەگەیشتە من، وتی: "کە سەیریت..! ئەگەر ژیانی تۆ پێناسە بکەم، سێکسێکی تەواویت." راستی کرد، منیش جارێکی دیکە ژیانی خۆم بۆ هیچ کەسێک نەگێڕایەوە، ئاخر بۆ هەرکەسێکم بگێڕابایەوە، لەو باشتری نەدەپێکا.

من جاران وام دەوت، کەچی ئێستا دەمەوێت جارێکی دیکە ژیانی خۆم بنووسمەوە. هەموومان حەزدەکەین ژیانی خۆمان بنووسینەوەو پیشانی خەڵکی بدەین، بەڵام کەسمان لە روومان هەڵنایەت، ئەم حەزە شەیتانییەمان بەیەکتری بڵێین.

من بۆ لەسەر کەشتیی خەیاڵی سۆزانییەک لەم لێڵاوە دانابەزم؟ نازانم! بەڵام دڵنیام خۆم چیرۆکی خۆم لە هەر کەسێکی تر باشتر دەگێڕمەوە. هەموو ئەوانەی ویستوویانە رۆژێک لەرۆژان ژیانی من بنووسنەوە، سەرەداوی راستییەکەیان لێ ونبووەو من بوومەتە قوربانیی فەزای دەقو تێکەڵاوبووم بە فەنتازیایەکو لەنێوان شوێنو کاتدا گۆڕاوم بە کەسێک، کە هەموو کەسێک بم، خۆم نەبم. کە خۆم ئەوانە دەخوێنمەوە، دەڵێم ئەمانە چیرۆکی من نین، رەنگە چیرۆکی ژیانی کەسێکی دیکە بن.

کێلونی دەرگاکە بۆخوارەوە پاڵدەنێمو کلیلەکە لەناویدا هەڵدەسوڕێنم، بە راست.. بە چەپ.. بە را.. هەمیشە من کلیل لەناو کێلوندا زۆر دەهێڵمەوە، ئەمشەویش رەنگە دەرگاکە نەیەوێت بەئاسانی وەک شەوانی دیکە، خۆی بەدەستەوە بدات.

دەرگاکە دەکەمەوەو گڵۆپەکە هەڵناکەم، تاریکیی ژوورەکەم لە تاریکیی هیچ جێیەک ناچێت، بواری هەناسەی تیا نییە.. قەتیسم دەکات.. دەمخنکێنێت.. دەست دەبەم شووشە بچووکی شرووبی سەر مێزەکەم دەدۆزمەوەو هەڵیدەقوڕێنم، تیژتیژ

هەناوم دەبڕێتو دەگاتە گەدەم. بەرگەی ئەم تاریکاییە ناگرم، وەکو جاران نیم، تاریکایی ئەم تۆقێنێت.

گڵۆپەکەم هەڵکردووەو دەمەوێت خۆم بنووسمەوە، لە قاڵەقاڵی دەنگەکانی ناوخۆم، بەئاگا دێمەوە.. دەنگێک پێمدەڵێت بە ئەمانەتەوە شتەکان بگێڕەوەو لە سەرەتاوە دەستپێبکە، دەنگێکی تر بینی لێهەڵدەبڕێتو دەڵێت: ئاخر گێلەپیاو، خەڵک چ ئیشێکی بە سەرەتای تۆ هەیە؟

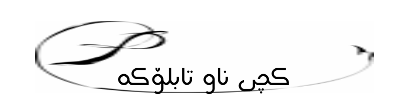
من قەدەرێک، مات راماوم.. باشە سەرەتای من کامەیە؟ مێشکم دەگوشم، یادەوەریم لەو بەیانییە کۆنتری تیا نییە، کە رەشەبایەکی شێت، بە قەمیسێکی رەشو تەنورەیەکی کورتی پڵنگییەوە وەک شازادەی ناو فیلمەکان هێنابوویە بەردەم من، دانەوییەوەو وتی: "کتێبێکم دەوێت باسی زۆر کۆن بکات.. زۆر زۆر کۆن. باسی زەمانی بەرد بکات." من خەریکبوو دەمودەست بڵێم هەموو ئەو کتێبانەی مێژووی چاپکردنیان لەپێش لەدایکبوونی تۆوەیە، بۆ ئەو مەبەستەی بەرێزت دەشێن؛ ئاخر جەنابتان بە تەشریفهێنانتان، زەمانێکتان گۆڕی. بەڵام نەموت.. من دەتوانم ئەم یەکەم بەیانیی بینینە، بکەمە یەکەم رۆژی خۆمی مانگی خۆمی ساڵی خۆم.

دەتەوێت وا دەستپێبکەیت، دوودڵیت.. خەتێک بەسەر ئەو دێڕانەدا دەهێنیت. خەتە درێژەکان لەو خەتانە دەچن، کە دەتهێنان بە ژێر نووسینە گرنگو جوانەکانی ناو کتێبەکاندا. دواتر هەر ئەو خەتانەم دەهێنا بەسەر دە خەتی ورد وردی

لەتەنیشت یەک، کە ژمارەی سێکسەکانی کچێکی، لە رۆژانەخانەکەی خۆیدا تەواو دەکرد.

هەموویان خانەی خۆیان هەبوو، من دەمگوت دەبێت بەو تایبەتمەندییانەی خۆتانەوە بژین، کەچی هەمیشە (شەوێنخۆشی) پەنجەکانمی دەلێسایەوەو دەیوت: "توخوا ناوی من بخەرە ناو خانەکەی (شەیما قەپات)ەوە." من دەمگوت نابێت، تۆ کە دەتەوێت ناوت هەبێت، دروست ببیت، کوڕان کە چوونە حەمامەوە، تۆیان بیربکەوێتەوە. تۆ ئەگەر دەتەوێت مشتەرییەکانی خۆت زیادبکەیت، دەبێت لە خانە تایبەتەکەی خۆتەوە دەستپێبکەیت.

جارجار تووشی وەهمێکی سەیر دەبوو، خۆیی لێ دەگۆڕا.. چەندین جار بە وردەماچێک یان مەمکگوشینێک، خەتێکی وردی بۆ (شەیما قەپات) دادەناو وای دەزانی ئەوە یەکەمینجارە ئەو کچە ببینێت، یان یەکەمینجارە بەو کچە بگات، کە ساڵانێکە خەیاڵی ئەمی داگیرکردووە. رادەمام، خەیاڵ توند دەیبردمەوە، چاوەکانی دەیانبردم.. خۆمم دەدی توند باوەشم کردووە بە کەمەری سمۆرەیەکداو ئەویش خۆی شلکردووەو بە مەکرەوە جارجار خۆی رادەپسکێنێت، رووتو قوت هەردووکمانین؛ من شەلاڵم لە ئارەق، توکەکانی کلکی ئەو هەر بەپێوە، سیسەمێکی نوستتن.. سڵ لە دەمو لوتی ناکەمەوە، ریزێک دانی ورد، لێوێکی تەنک شاردوونیەتییەوە.

دەست دەخەمە ناو پەنجە وردەکانییەوە، چنگو نینۆکی نییە، دەستم ئازاری دەگات.. توندتر دەستم دەگوشێت، زیاتر ئارەقم کردووەتەوە. من نازانم ئەوەی لە باوەشمدایە، (ئەو)ە یان شەیما؟ ئێستاش نازانم من (ئەو)م لەوێ بەجێهێشتووەو بەدوای شەیمادا هاتووم؟ یان شەیما لەوێیەو من بەدوای (ئەو)دا لێرەم..؟ نازانم..! هەندێک لەوانەی پێش من ئەم چیرۆکەیان نووسیوەتەوە، دەڵێن (ئەو)و شەیما هەر یەکێکن. وەلێ من وانالێم. ئاخر چی بڵێم کە من خۆم ئەکتەری ئەم فیلمەمو دۆستەکەمم ونکردووە. کوا بینەرێکی دیقەتلی، پەنجەی ناسکی بنێتە سەر یەکێکیانو بڵێت: هۆو.. پیاوی ون، ئەمەیان مەعشوقە راستەقینەکەتە.

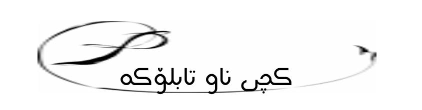
هەست دەکەم دەمارەکانی لێدەدەن، گەرما تەقاندمی.. وەختە لە هۆش خۆم بچم، کە قریوە پڕ لە شەهوەتەکەی رامدەچڵەکێنێتو بە دێڕێک کە پڕە لە (هـ)ی تینوو، دەیوت: "دەیە، کواە خەە تەکەتە.." شەیما حیسابی رۆژی وەردەگرتو تۆ خەتێکت دەهێنا بەسەر نۆ خەتی نۆ پیاوی ترو ماچێکی خۆتدا.

من ئەم خەتخەتێنە دەمکوژێت، هەورازو نشێوییەکانی دێڕێک، شتێکم پێدەڵێن، کە ئەگەر هیچیش بێت، بەڵام بیابانی خەتێکی رێک، جگە لە مەرگو مەرگ هیچی تر لەم نیوەشەوەدا نادرکێنێت. ئەم شەوە درەنگە،ساڵیادی تەلەفۆنێکی ئەوە، کە بە چپە چەند پیتێکی پچڕپچڕی بۆ ناردم. من درەنگێک تێگەیشتم

کە ئەو وتوویەتی: "منو تۆ پێکەوە پەڕەیەکی نوێ هەڵدەدەینەوە." من سەفەری تولانیم کرد؛ چەندین وڵاتم دی، چەندین ئەرزی خوا گەڕام. کەشتیی گەورە گەورە، فڕۆکی زەبەلاح، شەمەندەفەری نوێ، درێژترین رەفەکانی کتێبخانە، کورتترین مەوداکانی پەیوەندیو ئیمەیل. ئەو (پەڕە نوێ)یەش هەبووایە، تۆ لە کوێ بوویت، تا پێکەوە هەڵیبدەینەوە؟!

هاوڕێیەکم کە لە شکستی عەشقەوە، دەستی دابووە بازرگانیی شووشەو سەرکەوتنێکی گەورەی بەخۆیەوە بینیبوو، ئەو کە ماڵەکەی یەکپارچە فەخفوریو چینیو کەمۆڵەو مێزو تەنانەت کورسیی شووشە بوو، لەسەر یەکێک لەو قاپانەی وێنەی خیام-ی بە جامێک شەرابەوە تێدایە، بەدەستو خەتێکی باریک نووسیبووی: (ژیان پەرداخێکی شووشەیە بەدەست منداڵێکی چەتوونەوە.) ئەو عەسرێکی درەنگ، بەوپەری لەخۆبایبوونو بەدەم بستەخواردنەوە پێیوتم "برادەر، عەشق وەکو باری شووشە وایە.. کە دەستێکی کرد، ئیتر خێرەکەی کورت دەهێنێت.. باری باش ئەوەیە خۆت لە خاوەنەکەی بکڕیت." من توێکڵی بستەیەک بەو هەموو رەقێتییەی خۆیەوە پوکمی هەڵدریبوو، ئەویش دەیوست بە لوغزەوە پێمبڵێت: عەشقی ژنێکی مێردار، ناتەندروستییەکەی لەوەدایە؛ لە فەشەلییەوە تۆی خۆشدەوێت.

کەچی هەر ئەو عەسرە، خوشکی ئەو بازرگانە بە منی وت: "جەنابی میوان، کاکم راستناکات، هیچ شتێک لە عەشقی ژنێکی

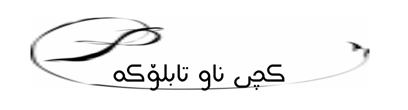
مێرددار گەورەو پیرۆزتر نییە؛ تۆ بڕوانە ژنێک بەسەر مرۆڤێکی تردا بازدەدات، تۆی خۆشدەوێت." من گێژ بووم، بەرچاوم ڕەش بوو، بستەو کچەکە تێکەڵا بوون، خوشکو براکەم بەسەر یەکترییەوە بینی.

ڕشامەوەو ڕەشاوم هەڵهێنا.. ڕەشاو بەرپێمی تەڕکرد، جۆگەلەی بەست بۆ خوارەوە، من هێڵنجم دەداو ڕشانەوە دوایی نەدەهات. ڕەشاو قولەپێمی تەڕکرد، من چاوەکانم دەرتۆقیبوو، دەکۆکیمو پڕ بە دەمم ڕەشاو دەهات.. ڕشانەوەیەک نەبوو بیر لە تەوابوون بکاتەوە، قوڵپی ڕشانەوە ڕەشەکە، ئەو خوشکو برا رووتەی، بەیەکەوە ڕەشتر کرد.

هەموو یەکشەممانی هەفتەیەک لەوسەری بازاڕەکەوە دەردەکەوت، لوتێکی قنجی بچووک، لێوێکی تەنکو چەناگەیەکی شێوە قۆقزیی هەبوو، هەمیشە سڵی لە سێبەرەکەی خۆی دەکردەوە، گومانی لە هەموو شتێک دەکرد.. گومان ئەوی دەبردەوە سەربنەچەی گیانەوەرێکی وردیلە، کە پێیدەڵێن سمۆرە.. دەمزانی بۆ کتێبە مێژووییەکان هاتووە، بۆ ئەوانەی زەمانی ئەشکانی، هیلینیستی، سەردەمی وەرکاو ئاشوری دەگەڕا. دەتوت ئەم کچە زۆر زوو شتێکی ونکردووەو ئێستا دەیەوێت لە ڕێگەی ئەو کتێبانەوە ئەدرەسێکی ئەو شتەی دەستبکەوێت. هاوتەمەنەکانی ئەو، لە کتێبی هونەری چێشتلێنان، بوردەی جلوبەرگو گۆرانیی هونەرمەندە گەنجەکان زیاتر، هیچی دییان نەدەکڕی.

ئەم کتێبەکانی هەڵدەگرتو ماوەیەکی زۆر دەستی بەسەر بەرگەکانیاندا دەخشاند، نزیکی دەکردنەوە لە دەمو لێوەتەنکەکەی، من سەرم دادەخست، دەمگوت با شەرم لە من نەکاتو تێر ماچیان بکات. کەچی ئەو شەوێکی درەنگی پاییز، پێیوتم: من بە بۆنی ئەو کتێبانە، سوکنایی بە ڕۆحمدا دێت، ئەگەر بۆنی ئەو کتێبە کۆنو زەردانە هەڵبمژیت، دەستبەجێ دەچیتەوە ئەو سەردەمانە؛ خۆت دەبینیت جووتێک سۆڵەت لە پێدایەو قەیتانە درێژەکانی تا نزیک ئەژنۆت لەسەر گۆشتەکەت توندکردووە، پارچەیەک پێستەت لەبەردایەو دەستبەتاڵو وڕ بەناو ئەو حەشاماتە قژئاڵۆزکاوو مەنگەدا، دێیتو دەچیت.

ئەو منیشی فێری ئەو بۆنە کردبوو؛ بەیانیان کە کتێبەکانم ڕێکدەخست، دەبووایە تێرتێر بۆنی کاغەزە زەردەکان هەڵبمژم. ئێوارەیەک هەموو کچەکانم کۆکردەوەو کۆرسێکم پێوتنەوە، ویستم قەناعەتیان پێبکەم؛ بەوەدا کە مرۆڤ کەمترین ماوە لەفریودانیدا خەرجدەکات، لە چاو هەر ئەندامێکی تریدا، لوت بەدبەخترین پارچەی جەستەیە. ئەوەتا لوتی پیاوێکی هەستیار دەتوانێت زۆر زوو هەست بە باکگراوندی بۆنی پێشوو بکات. من لەو قسانەدا وتم: "ژن بۆن بەکاردەهێنێت، تا هەست بە بۆگەنییەکەی ناخی نەکەین." من زۆرم قسە دەکرد، هەمیشە وابووم، تەواو پێچەوانەی ئەو، دەبوو لە هەموو بابەتێکدا درێژدادڕیی تەواوم بکردایە. ئەوان کە گوێیان لێگرتووم، لەبەرئەوە نا زۆریان خۆشدەوێمو حەز بە قسەکانم دەکەن، نا.. ئەوان باش دەیانزانی هەر کەسێکیان نەیەوێت گوێم

لێبگرێت، ئەوە دەبوو بەیانی ئەو ئیشەی لەلای کەسێکی تر بدۆزیبایەتەوە.

ئەو کچە بەدبەختانە نەدەکرا بۆن بەکارنەهێنن، ئاخر مشتەرییەکانمان لەدەستدەچوو. مشتەریی چەور هەمیشە گێلە، دەنگوباسی کچەکانی لای من، لە شاردا تەقیبووەوە.. ئەوان گرانترین بۆنی بیانییان لە ولاتە عەرەبییەکانی باشوورەوە پێدەگەیشت. هاوبەشیمان لەگەڵ بەناوبانگترین کۆمپانیاکانی بۆنی تورکیو فەرەنسی هەبوو. ئەوان دەیانزانی بۆنی نەرم، بۆنی تیژ، بۆنی پڕ، بۆنی قورس، بۆنی تورتو جۆرەها بۆنی سێکسیی ترمان بۆ رەوانە بکەن.

هەڵبەتە منی کتێبفرۆش، دەمزانی رەنگی بەرگی کتێبەکان چ کاریگەرییەکی جۆراوجۆریان لەسەر خوێنەرەکان هەیەو کامیان پڕفرۆشترینیانە، بەڵام ئەم تێگەیشتنەم چڕتربووەوە دوای ساڵانێکی دوورو پاش سەفەری بەدی ئەو. راستییەکەشی ئیشەکەم وای دەخواست ئەو پسپۆڕایەتییە بەدەستبهێنم.

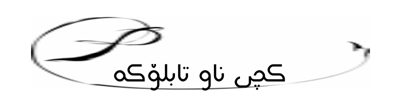
من هەمیشە قسەم هەبووە، هەر شەوێک یەکێک لەو کچانەم لای خۆم گلدابێتەوە، شەڕی ئەوەم پێفرۆشتووە ئەو ستیانە سوورەی بگۆڕێت، کە ئەمڕۆ پیاوە گەلۆرەکانی ئەم شارەی پێ فریوداوە. من بە غرورێکی شاعیرانەوە دەمگوت: "کچێ سوور سەقەتترینو سەخیفترین رەنگی دونیایە، سوور هەموو شتێک دەڵێت، سوور جێیەک ناهێڵێتەوە بۆ لوغز، سوور چاو دیلدەکاتو پیاو زوو دەوروژێنێتو زووش زایەی دەکات.

سوور ناهێڵێت هەقی تەواوەتی بدەین بە یەک، دەکەرە ئەو لیباسە سوورەت دابکەنە." خەریکم شتە تایبەتەکانی خۆم دەڵێم، ئاخر من هەمیشە لێرەی نووسین دەترسم. تا ئێستاش بەگومانم لەوەی بنووسم.

کە پێڵووەکانت دادەخەیت، تەزوویەکی تیژپەڕ بەسەرتدا دێت، گێژ دەبیت، بەرچاوت لێڵدەبێتو ناتەوێت چاو دابخەیت، ئاخر بەردەوام نوستن زیاتر لە بێداری ئازاری رۆحی تۆی داوە.. گوناهی منیش نییە، ئاخر خۆشم(دەویست) یان (دەوێت)، نازانم کام لەم دووانە بنووسم. ئەو کاتەی من وێنەی ئەوم لەویادا هەڵگرت، هەرزەیەکی بێئەزموون بووم لە ژیان. من چووزانم پێڵوو تەنها یەک جار وێنەی تیا هەڵدەگیرێت.. تۆ بێخەبەر بوویت لەوەی رۆژێک دێت لەم ولاتە ساردو دوورانەدا، بەدوای وێنەی حەقیقیی ئەودا دەگەڕێیتو ئەو جگە لە چاپی دیوی ناوەوەی سەر پێڵووەکانی خۆت. لە گشت شوێنێک ونە.

دەمارەکانم خاوبوونەتەوە، جەستەم دەکشێت، پێستم خۆشتر دێت بەدەستەوە، رەنگە شروبەکە کاریگەریی خۆی بووبێت باشتر.. بەڵکو بتوانم ئارامتر بنووسم، دوور لە قینی ئەو رۆژانەی ئازارم تیایاندا چەشتووە.

بەدیار کتێبەکانەوە خەیاڵ بردوویتیەوە، دڵت پەلەتر لێدەدا، خەیاڵت دەپچڕێت. دەزانیت ئەو کچە لەو نزیکانەیە، ئەگینا تۆ لە ژیانی خۆتدا ئارامترین پیاو بوویت. ئەو کە نزیک بووایەوە، من قسەم بەئاسانی بۆ نەدەکرا؛ چەند پیتێکم دەنوساند

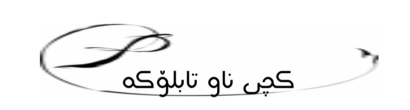

بەیەکەوەو هەندێک پیتی ترم دەپەڕاند، دەستم دەلەرزی، هەستم بە سووکیی کێشی خۆم دەکرد، دەمزانی تازە زەوی ناتوانێت من کێشبکات. هەموو شتێکم بیردەچووەوەو دڵم دەفڕی.

بڕیارێکی شێتانە نییە ئەگەر بڵێم بەنیازی گەڕانەوەم. من لەم وڵاتە ساردانە، هیچ هەڵناهێنجم، دەگەڕێمەوەو رەنگە دەست بە کتێبفرۆشتن بکەمەوە. خاڵی کۆتایی بۆ ئەم گێلێتییەی خۆم دادەنێم.. چیتر راناکەم بەدوای دەنگێکدا، زۆرجار بیردەکەمەوە ئەم کچە تەنها دەنگێک بووە لەم ژیانە بۆشەی مندا، دەنگێک.. دەنگێکو تەواو کە زۆرتر بە سەراب دەچێت. من دەگەڕێمەوە بۆ وڵات، وەلێ دڵنیام ئەم خەیاڵە شێتە لێمناگەڕێتو رۆژێک هەر دەمهێنێتەوە ئەم غوربەتە.

کۆتایی (٢٠٠٤)

گەڕان بەدوای دایکمدا

دواجار بڕیم.

هەرچەندە زۆر دڵنیا نیم، بەڵام جگە لە خۆم، ئەم شارەش بە بەرپرسیار دەزانم لە تەواوی ئەو شتانەی ڕوویاندا.. من هیچ لێی پەشیمان نیم، هەر لە زمانپژانمەوە ئەو قسەیەم لەسەر دەم بووە، "پەشیمان نیم، پەشیمان نابم." هەر جارێکیش وام دەوت، سوور دەمزانی درۆدەکەم. لێ ئێستاش نەمزانی بۆ نەمتوانی باوەڕ بەوە بهێنم، کە هەموو شکستەکانی من خەیاڵێکی ئەوی لەپشتەوە بوو، ڕەنگە ئەوەش پەیوەندیی بەو شارەوەبووبێت کە من زیندەگییەکی دۆزەخییانە تێیدا ژیام، شارێک بێمەنهەجترین شاری دونیا بوو، لێوانلێو بوو لە زبڵو پڕ لەو گەنجانەی چاویان بەدوو برۆوە، لە جێی ئەوەی لە شوێنی خۆیاندا بن، بە کڵاوەی ئەژنۆیانەوە بوون. هەربۆیە ڕۆژێک لە ڕۆژان کەسیان ناوکی خۆی نەدیبوو، بەرزترین خاڵی بینینیان، لە ناوکیان تێنەدەپەڕی.

دەبێت ئەوە بڵێم: ئەو ڕۆژانە لەو باوەڕەدا بووم، کە ئاسودەیی لە بڕیندایە.. بڕین.. بڕینی پارچەیەک لە جەستەی خۆت..! قسەی ئێستام نەبوو، من لە منداڵییەوە دەمگوت:

دەیبرم. ئەم خولیا شێتانەیەی من لە خەوێکەوە چەکەرەی کرد؛ هێشتا تەمەنم نۆ ساڵان بوو، شەوێکیان پیاوێکی خڕپلانەی سەیر هاتە خەومەوە، ئەو پیاوە ملی نەبوو، سەری ڕێک وەکو ئەو دەسکەلایە وابوو کە هەموو نیوەڕوانێک لە کۆڵان جوانترین یاریم پێدەکرد. دوو لوقمەقازیی گرتبوو بەدەستە کورتو خڕەکانییەوەو دای بە من، وەختێک لوقمەقازییەکانم دەخوارد، دەستێکی بردە نێوان هەردوو قاچمەوەو بەڕقەوە توند گرتی، من شەرمم دەکردو ئەو دەیوت: "ئەگەر دەتەوێت هەموو هەڵماتەکانی گەڕەک ببەیتەوە، بیبڕە.. ئەم شتە دێژە ببڕە." منداڵانە پرسیم: "ئەی مامە بە چی میزبکەم؟" پیاوەکە هەناسەساردانە نیگایەکی لێکردمو وتی: "دە کەوایە مەیبڕە، هەر بمیزێنە."

هەر بەڕاستی ناو جێگەکەم تەڕکردبوو.. ئەو بەیانییە ماڵەوە هیچیان نەوت، بۆ شەوی دواتریش بێ ئەوەی خەو ببینمەوە، میزمکردەوە بە خۆمدا، شەوی دوای ئەوەش هەروا.. چ قەدەرێکی بەدبوو بە منەوە نووسا. ساڵانێکی زۆر ئەم میزبەخۆداکردنەم بەردەوام بوو، تا شەوێک گۆبەندێکی ترم بەسەرنەهات، ئەم لافاوی میزە نەوەستا.

. سەرچەفە سپییەکەم دابوو بە قاچمداو چاوم بڕیبووە بنمیچی ژوورەکەمانو بیرم لەو دەکردەوە، لەو کچە کاڵەی خۆشمدەویست. بەئەسپایە کێلونی دەرگاکە ترازا، وەکو پیشەی هەموو شەوانی خۆی، دەچوو بۆ دەستنوێژهەڵگرتن، وام

مەزەندەکرد بەنیازی شەونوێژ بێت.. ژوورەکە ئەوەندە تاریک بوو، تارماییەکەیم بە ئاستەم بۆ دەبینرا، نزیک بووەوە لەو رووناکییەی مانگەشەو لە پەنجەرەکەوە بەزۆر دەینارده ژووری، سنگە هەڵتۆقیوەکەیم بەڕووتی بینی، دەبریقایەوە.

دایکم بوو، زۆر بەو دەچوو..

گومانم کرد "ئەوە دایکە ئیماندارەکەی من نییە.." پێبەپێ هاتە پێشەوەو بەسەرمەوە وەستا، قەدەرێک ئەو کشومات‌و منیش چاوەزەقەکانم دەرتۆقیبوون.. هێدی هێدی دانەوییەوە، لێوە باریکەکانی خستە سەر لچو لێوە گۆشتنەکەی من. لێوەلەرزەم پێکەوتبوو، ئەو لەسەرخۆ ماچی دەکردم‌و من پەشۆکاوانە دەترسام.

ئەو بوو، زۆر بە دایکم دەچوو..

دووبارەبوونەوەی هەموو شەوێکی ئەم چیرۆکە، بەتەواوی منی یەکلایی کردەوەو بڕیاری بڕینیم دا.

ئەوە نوقڵانەی بەسەرهاتێکی رەش بوو، کە لەودیو مێزی کافتریایەکەوە عەسرێک پێیوتم: "لەوانەیە بە یەکێک لە ماناکان، عەشق گەڕان بێت بەدوای دایکی خۆتدا." ئەو وەختەی ئەو ئەمەی دەوت، من رەشاوێکم بە باران باران، ئارەق دەردەکرد. کچێک بوو سادە دەدوا، بەڵام هەموو قسەکانی زیاتر لە مانایەکیان هەبوو، کێشەکەی من ئەوە بوو تەنها لە مانایەکیان

دەگەیشتم‌و بەردەوام ئەوانیتر پەرتیان دەکردم. لە رۆژانی سەرەتادا، من ئەو لێکچوونەی ئەوم لەگەڵ دایکم بەدینەکردبوو، یان هێزێکی نادیار نەیدەهێشت کە من ئەو حەقیقەتە بزانم، کە ئەوو دایکم هەر یەکێک بوون. نا من باش دەمزانی ئەو ئەندامە نەعلەتییەم، منی خستووەتە وەها گەرداوێکەوە، تەنها هەوڵیش بۆ پاکبوونەوەم، بڕینێتی.. بڕین لە بنەوە.

ئاویەری چاوەڕەشەکانی وێنەیەکیان بۆ دروستدەکرد، کە من ئەو وێنەیەم تەنها لە ئەلبومی چاوەکانی دایکمدا دەبینی.. تەنکیی لێوەکانی رێک بەو لێوانەی دایکم دەچوو، کە زۆر کەم بۆ پێکەنینێکی کورت لە یەک دەترازن. راستییەکەی من ئەوکاتە گومانمکرد، دایکمە. کە مەمکە گەورەکانیم بینی‌و بێ رووخسەت، پڕمدانێ‌و مژیمن، کەچی بە هەر پێنج پەنجەکەی، سەری بردمە دواوەو گلەییئامێزانەو کەمێک بە مەکرەوە وتی: "هەموو شتێک کاتی خۆی هەیە." دایکیشم دەگێڕێتەوە، کە من زۆر شەیدای مەمکە گەورەکانی ئەو بووم‌و بە بەرچاوی خزم‌و خوێوە، هەردوو چنگم خستووەتە یەخەی‌و مەمکیم دەرهێناوە بۆ مژین، لێ دایکم بە چەپۆکێک دووری خستوومەتەوەو هەروەکو ئەو پێیوتووم: "ئانو ساتی هیچ شتێک نازانیت."

تێناگەم من خۆم ترسنۆک بووم، یان بەڕاستی قسەی ئەو مەحشەرگەلە ترساندبوومی؛ ئەو پیاوە ورگزلەی لە قاوەگرتنەوەو دەستخوێندنەوەدا، بەختیاریی بۆ خەڵک دەدۆزییەوە، شەوێک لە مەیخانەیەکدا پێیوتم: "گەڕان بەدوای

بەختیاریدا، لە یەکەم قومی ئەم شەرابەوە کۆتایی پێدێت.. قسەیەکی بێمانایە؛ ئینسان ناتوانێت لەناو بەختیاریدا بۆ بەختیاری بگەڕێت، هەر وەک چۆن تۆ ناتوانیت لە ئەستێرەی بەختو هێڵی خواری لەپی دەستی ئەو کچەدا، هیچ شتێکی دیکە بخوێنیتەوە، جگە لە ئایندەی دایکت."

سەرەنجام بڕیم.. ئەو شەوەی بڕیم، دڵنیا بووم ئێشی ئەم برینە زۆر خۆشترە لە بینینی ئەو، چۆنیشم پێشبینی کردبوو، هەر وا دەرچوو.

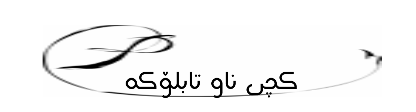
من بڕیمو ئەو ون بوو..

ئەوەی شێتی دەکردم، ئەوە بوو هەمان شەوی بڕینی من، رێککەوتبوو لەگەڵ دیارنەمانی دایکمدا. سەرەتا وا تێگەیشتین دایکم لە ماڵە خزمەکان بێت، دواتر خزمەکان وا جوابیان کردین کە دایکم هەڵگیرابێت. باوکم ئارامی لێبڕابوو، نەماندەزانی چی بکەین، بەڕاست ئینسان لە وەها حاڵێکدا دەبێت چی بکات؟! کوێوە بچینو لە کوێڕا سۆراخی بکەین.. هەموومان گومانمان دەکرد لە هۆو لە ونبوونی دایکم، کەس حەقیقەتەکەی نەدەزانی، تەنها من نەبێت.. منی تاوانبار.. منێک بە بڕینی ئەندامێکی خۆم، بوونێکم خستە عەدەمەوە.. بوونێک لە دوو شێوەدا.

(٢٠٠١)

کچی ناو تابلۆکە

پێشکەشە بە هەژارو هەڵگورد، ناسکترین دوو پیاوی ئەم گەردوونە

که جێیهێشتم له بهیانییهکی ساردی ناو چوار دیواردا، بێباک پێیوتم: "ئەوا من ڕۆیشتم.. تۆش هەولبدە بەرگەی ئەم ئازارە بگریت." هیچی تری نەوت، ئەو قسەیەی تەواو لە ئامۆژگاریی ئەو جەلادە دەچوو، دوای ئەوەی گوللەیەکی ناوەتە کەللەی قوربانیەکەیەوە، دەست بنێتە ژێر سەریو بە سۆزەوە پێیبلێت: "هاوڕێ، هەولبدە بەرگەی ئەم ئازارە بگریت." ڕۆیشت.. خۆیو تیسکۆتو پڕگالو ڕاستەکانی ئەو بەیانییە ڕۆیشتنو نەمبینینەوە.

من نازانم ئەو ژنەم چۆن ناسیوە؟ یان بیرمچووەتەوە، یان نامەوێت وەڵامی ئەم پرسیارە بدەمەوە.. نازانم؟ وەلێ دڵنیام لەسەر داوای ئەو هەر لە بەیانییەکدا بووینە ژنو مێرد. ماڵەکەمان تەنها یەک قاتی شێوە لاتەریب بوو، دەرگاکەمان لەسەر ڕووی ستوونی بە دوو بەش دەکرایەوە، پێنج ژوورمان هەبوو، پەنجەرەی ژووری چێشتخانە حەوت تەبەق بوو.

هەر جارێک لە چاوەڕوانیی پێگەیشتنی خواردنێک، یان لە هێنانی پەرداخێکدا، یان لە شۆردنی چەقۆیەکدا لەوێ بمایەتەوە، خێرا دەکەوتە دابەشکردنی پەنجەرەکە، جارێک بەسەر یەکو

جارێک بەسەر سێو جارێک بەسەر خۆیدا.. ڕۆژێک لە هێنانی کەوچکێکدا، چەند سەعاتێکی پێچوو. وەختێک هاتەوە، من دەمێک بوو خواردنەکەم تەواوکردبوو.. هێندە پەست بوو، کاکیلەکانی دەرتۆقیبوون، ناوچەوانی گرژو چاوەکانی بچووک ببوونەوە، پێیوتم دەبێت پەنجەرەکە بگۆڕم: "ژمارە حەوت لە ژمارەناسیدا، ژمارەیەکی ڕۆمانسییە.. من نامەوێت خەیاڵ لەم ماڵەدا هەبێت."

چەند جارێکی زۆر کەم نەبێت، من هێندە لەو تابلۆیەم نەڕوانیبوو، کە لەپشت تەلەفزیۆنەکەی ژووری میوانەوە هەڵیواسیبوو؛ پۆرترێتی خەیاڵیی کچێکی سپیکەلە، کە کەمێک چاوی ڕاستی لە چاوی چەپی بچووکتر بوو، لوتێکی قنجو ڕێکو لێوێکی گۆشتنی تەڕ بە چەناگەیەکی نەرمەوە، ئەویش بۆ گەردنێکی بەفراوی شۆڕببووەوە، هەموو پۆرترێتەکەش ڕژابووە ناو ئێوارەی دەریایەکەوە، کە لە تەنیشتییەوە کوڕو کچێک لە بەلەمێکدا دانیشتبوونو لەو وێنەیەیان دەڕوانی. ئەو خۆشیی لەمجۆرە تابلۆیانە نەدەهات. هۆی هەڵواسینەکەشی دەگەڕاندەوە بۆ ئەوەی کە دیاریی کوڕێکی هاوپۆلییەتیو پێکەوە بەشی ماتماتیکیان تەواو کردبوو.

من لەو ماڵە ماتماتیکییەدا، سەرم گێژی دەخوارد، سەرچەفی سەر سیسەمی نوستنەکەمان پڕ بوو لەسێگۆشە، کە دەمدا بە خۆمدا، یەک یەک گۆشەکانیان هەڵدەچەقینە گیانم، کەم بەیانی

هەبوو، من خوێنی ئەو لوتە گۆشانە نەشۆم، کە سێگۆشەکانی شەوێ کردبوویانە گیانمەوە.

فەرشێکی ئێرانی لە هۆڵەکەدا راخرابوو، وێنەی هێڵێکی راستی تیابوو، کە دەتوت وەستایەکی قاجاریی بەدیلگیراو، لە داخدا ئەو هێڵە بێئیشەی وا راست کێشابوو. ئەو بەردەوام دەیوت: "دەبێت ئاگامان لەو راستە هێڵە بێت، پێی پیانەنێین، نەکا خوار ببێت." منیش قاقا پێدەکەنیمو دەمگوت: "مەترسە.. کوا پێی من راستە هێڵی ئەم ماڵەی بۆ خوار دەکرێت؟"

من ئێستاش قێزم لە سێکس دێتەوە، شەرم دەکەم کە دەڵێم تەنانەت جووڵەی سێکسیشمان بە ژمارەو تەکنیکییشمان بە هێما بوو.. ببورن، کەهاتە سەر نوسین دەبێت هەمووشتێک بگێڕمەوە، بۆ ئەوەی ئێوە خۆتان دادوەری بکەن، بۆشم گرنگ نییە دادوەرانە یان نادادوەرانە ئەو دادگاییە بەڕێوەببەن! نا چۆنتان پێخۆشە وابکەن، من بکەن بە تاوانبارو ئەو بەبێ تاوان، ئەو ژنەی لە گەرمەی سێکسەکاندا پێیدەوتم: "ئەها ژمارەکان چەند لێمانەوە نزیکن، بڕوانە ئێستا منو تۆ چەند لە یەکگرتنی دوو ژمارەی ناو کۆمەڵەیەک دەچین." راستییەکەی منو ئەو لەو حاڵەدا، لە یەکتربڕینی دوو ژمارەی سەر بە دوو کۆمەڵەی زۆر جیاواز دەچووین.

کاشییەکانی حەوشەکەمان، رێک بە وەرەقەی خەتبەیانیی دەچوو، بەیانییەکیان من لە سەربان بووم، ئەو لە خوارەوە سەرقاڵی شۆردنی حەوشەکە بوو، من بینیم لەپڕ ماسیحەکەی

دەستی فڕێداو سۆندەکەش بەسەریدا، رێکەوت بە شێوەی (کۆ) کەوتنە سەر یەکتر، من لە سەرەوە لەو وێنە هیچەم دەڕوانیو ئەو لە خوارەوە شاگەشکە ببوو، دەیوت: "هەموو شتێک لەم ماڵەدا، بیرکارییەو تەنها رژێمیش، رژێمی پۆتانە."

ئێستا هەست دەکەم وردە وردە خۆشەویستیم دەچێتە سەر تابلۆکە. ئەویش گومان لە هەموو شتێک دەکات.. کەمتر لە جاران رێگەم دەدات بچمە ژووری میوان.. من هێشتا ئەو پرسیارەم لە خۆم نەکردووە: من بۆ ئەوەندە پیاوێکی باغە بووم، کە ئەو بە ویستی خۆی دەیجووڵاندم؟ نازانم!

ماوەیەک کتێبی هاوڕێیەکیم لەلابوو، باسی لە پەیوەندیی نێوان بیرکاریو فەلسەفە دەکرد، بەزەحمەت چەند لاپەڕەیەکیم خوێندەوە، رقم لەو کتێبەش بوو، دوایی تێگەیشتم لەوانەیە بیرکردنەوە لە ژیانیش، وەکو بیرکردنەوە لەو ماتماتیکە هیچە وابێت، کە ژنەکەی من عاشقیەتی.

خودایە چ کائینێکی سەیر بوو ئەو ژنە! یەک بەیەک کاسێتی مۆسیقاکانی شۆپان-ی شکاندم، پێیوتم: "شەوانە بۆ ئەوەی بچیتە خەوێکی قووڵو ئارامەوە، پێویستە هاوکێشەیەک شیکار بکەیت." ئەو خۆی هەموو شەوێک وای دەکرد. من رۆژێک لە رۆژان نارەزاییم لەو حاڵە دەرنەبڕی، هەرگیز پێمنەوت من رقم لە بیرکارییە. ئەگەر بەئەمانەتەوە شتەکان بگێڕمەوە، دەبێت ئەوە بڵێم، بە هەموو ئەو سەرئێشانەشەوە کە بۆی دروستکردبووم، هێشتا من ژنەکەی خۆمم خۆشدەویست.. لێ

ئەو باوەڕی بە خۆشەویستی نەدەهێنا، هەر لە یەکەم ساتی یەکترناسینمانەوە پێیوتم: "ئێمە پێویستمان بە یەکتر هەیە." من لەنێوان عەشقو پێویستیدا پەرتو ون ببووم. دەیوت: "من دراوەو تۆ داواکراو.. بۆ ئەوەی ئەم پرسیارە گەردوونییە تەواو بکەین، ئێمە زۆرمان پێویست بەیەکترە."

ژیانی ئەو جارێکی تر رۆژێکی رەشی وەک ئەو رۆژەی تێنایەتەوە، کە ژنو مێردێکی هاوڕێم بۆ نانخواردن بانگهێشت کردبوو.. وەختێک پیاوەکە چووە سەر دەستشۆرەکەو لەبری ئاوێنە، بازنەیەکی خاڵیی بینی، هاواری کرد: "ئەرێ ئەمە ماڵی ئەنیشتاینە یان قوتابخانەکەی فیساگۆرس؟" ژنەکەم خۆی خواردەوە، دەمزانی هەر کاتێکی تر بێت، ئەمە بە من دەرێژێت، هیچی نەوت.. ژنی هاوڕێکەم سکی پڕبوو، داوایان لە ئێمە کرد ناوێک بۆ ئەو منداڵەیان پێشنیار بکەین، کە بەنیازن لە سەرەتای ئەم پایزەدا لەدایک ببێت.. من وتم ناوی بنێن (رامان)، رووی دەمیان کردە ژنەکەم، ئەویش چاوی لەسەر خوێدانە لوولەییەکەی سەر سفرەکە قەتیس کردو وتی "ئەگەر کچ بوو..." ئەو رۆژێک لە رۆژان مێینەیی خۆی لەبیرنەدەچووەوە، بۆیە ئەگەرێکیشی خستە ناو قسەکانی تا پێمانبڵێت جیاواز لەم ئەگەرە، ئەگەرێکی تر هەیە، کە ئەگەری کوڕ یان ئەگەری کۆمەڵەی فایە، من دەمزانی ئێستا ئەم رستانە بەناو زەینیدا دێنو دەچن.. سەری هەڵبڕیو وتی: "ئەگەر کچ بوو ناوی بنێن (س)..." !!

نەیانهێشت تەواوی بکات، کەوتنە پێکەنین، پیاوەکە بە لاقرتێیەکەوە وتی: "ئەگەر کوڕ بوو ناوی دەنێین (ص)" ژنەکەم بەمە دەهەری بوو، وەخت بوو هەردوو رەشێنەی چاوی لە کالانە بترازێتو بێتە دەرێ. زانیم تازە هاوسەنگیی مێزەکە تێکچوو، ئەوەش من نیم ئەوەندە کارابم، بتوانم ئەو هاوسەنگییە بهێنمەوە. ئەو هەستاو قیژاندی، مێزو کورسییەکان لەرینەوە، پەردەکانی گوێم تەقلی ئەو لەرینەوەیە ببوون، پێیوتن: "ئێوە بەم داواکراوە سەلمانتان کە بێئەدەبترین میوانن، خێرا لەناو ئەم کەوانەیە بڕۆنە دەرەوە." ئەو وەختێک کە دوو وشەی کۆتایی دەوت، ئاماژەی بۆدەرگای حەوشەکە دەکرد.

تابلۆکەم زۆر خۆشدەوێت.. ئەویش ئەمەی باش دەزانی. خۆشەویستیم بۆ تابلۆکە وەک ئەو دەیوت: "لەوانەیە هاوسەنگیی ماڵەکە تێکبدات." راستییەکەشی تێکیدا.. شەوی رووداوەکە، ئەو زۆر ماندوو بوو، تەنانەت بیری چوو ماچی پێش نوستنیشم بکات، لە تەنیشتمەوە خەوی لێکەوت. بە تیلەی چاو سەیرم کرد، لەژێر رووناکیی کزی گڵۆپە سەوزەکەدا، بە ژمارە (یەک) دەچوو، درێژ بووبێت.. من خەوم لێنەدەکەوت، لەوانەیە عەشقی تابلۆکە نەیهێشتبێت چاوم بچێتە خەو. ئای کە بیرم لەو تابلۆیە دەکردەوە، گوێم لەهەنسکێک بوو، کچێک بەعەزرەتەوە هەڵی دەدا. پەتی خەیاڵی پچڕاندم، دەنگەکە واقیعی بوو، لە ژووری میوانەوە دەچووە سەر هۆڵەکەو لە دەرگای ئەمدیویەوە بەدزییەوە خۆی دەکرد بەژێر دەرگای ژوورەکەی ئێمەدا.

وردتەم لە خۆم بڕی، چون مامزێک کە چاوی بە شکارەکەی دەکەویتو سرتە لە خۆی دەبڕێت، ئاوا بێدەنگ بە تاسانێک تێکەڵ بە حەپەسانو حەجمینەوە خۆم راگرت. دەنگەکە زیاترو بەکوڵتر بوو، بوو بە گریان.. ئەو ئاگای لە هیچ نەبوو، گریانەکە خوڕتر بوو، لە جێگەکەم هاتمە دەرەوەو بەدەم دەنگی گریانەکەوە رۆیشتم، خۆم لەو زەمهەریرەی ژووری میواندا بۆ نەدەبینرا.

لەو کاتەوەی دەرگای ژوورەکەم کردبووەوە، گریانەکە بێدەنگ ببوو، وەک ئەوەی مەمکێکی پڕ لە شیرت نابێتە زاری ساوایەکو ئەویش بۆ ساتێک ژێربووبێتەوە. گڵۆپەکانم هەڵکرد، چوارچێوەی تابلۆکە ئێجگار تەڕ بوو؛ دڵۆپ دڵۆپ فرمێسک بەهێمنی چوارچێوەکەیان دەبڕیو لە سوچێکەوە دەکەوتنە خوارێ.

دەنگی هەناسەیەکی سارد رایچڵەکاندم، ئاوڕم دایەوە، ئەو بوو. دەستێکی نابووە سەر کێلونی دەرگاکەو دەستێکیشی بە سەریەوە بوو، بەو جلی خەوانەوە، لە فریشتەیەکی بێزار دەچوو، وتی: "زۆر چاکە لە بەیانییەوە یان تۆ یان ئەم تابلۆیە، یەکێکتان لەم ماڵەدا دەبن."

ئەو شەوە هیچمان نەخەوتین، من دەگریامو ئەویش بێدەنگ. بەیانی زوو هەموو شتەکانی نابووە ئەو جانتا لاکێشەییەی کە رۆژی جلهەڵگرتن بۆم کڕیبوو. راستەو گۆشەپێوەکەی گرتبوو بەدەستییەوە، رستە نەعلەتییەکەی خۆی وت، رستەیەک کە ئەو

باش دەیزانی، کە بەو دوایەمین رستەیەی، شتێکی ئێجگاری گەورە لای من جێدەهێڵێت.. رۆیشتنو نەمبینینەوە. گێل بووم، شەوی دواتر بەتەنیا گوێم هەڵخستبوو بۆ گریانی تابلۆکە، چ بێدەنگییەک ئەو ماڵە (ماڵی ژمارەکان)ی خنکاند.

تابلۆکە لە جاران غەمگینترە.. لە جاران زیاتر دەگری، وەلێ من ئەو دەنگە نابیستم. تابلۆکە لەناو جانتاکەی ئەودا، گریانی ناگاتە من.. من لەو شەوەوە ژمارەکان دەمکوژن، نە کەسێک هەیە کۆیانبکاتەوەو نە تابلۆیەکیش لەو ماڵەدا هەیە، تا بەسەر یەکتردا بگرین.

(٢٠٠٣)

تکایە مەمرن

وام هەست دەکرد، لەم دونیایەدا کەس هێندەی من تەنها نییە، تەواوی ژیانم رۆمانێکی درێژبوو بەتەنهایی دەستی پێکردو بەتەنهاییش کۆتایی هات. زۆرجار لەبەر خۆمەوە دەمگوت: "من کۆنترین پیاوی نێو مەملەکەتی تەنهاییم."

ئەگەر سوکناییەکی شک ببردایە، ئەوا لە نقومبوون لە دووکەڵی جگەرەکەی‌و لە فڕکردنی پێکێک مەی دا بوو. پێچەوانەی هەموو ئادەمییەکانی تر، بە دیتنی مردوو خۆشحاڵ دەبوو. کە مردووییەک بە بەردەمیدا رابوردایە، بەهەموو هێزی دەیقیژاند: "سڵاو، کەمێکی دی منیش دێم." بەڵام ئەم قیژەیە سنووری نێوان دوو لێوی نەدەبەزاندو سەرەنجام لەنێوان ژێکانی قوڕگیدا فەنادەبوو.

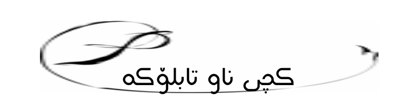
تاکە پرسیارێک کە ئەم عەوداڵی وەڵامەکەی بوو، ئەوە بوو: "تۆ بڵێیت مردن تامێکی تری ژیان بێت؟" ئەدی کەنگێ ژیان تامی هەبووە؟ ئەگەر پاشماوەی ئەم ژیانە پووچە بێت، ئەوا مردنیشم ناوێت "نا.. مردن پاشماوە نییە، مردن بۆ خۆی ژیانە. ژیانێک نە دووبارەبوونەوەی تێدایەو نە چاوەڕوانی."

ئەمە قسەی ئەو شاعیرە بوو کە لە سوچێکی چایخانەکەدا بە رەبەنی دەژیاو هەر بە رەبەنییش مرد.

نە جگەرەو نە مەی‌و نە هیچ شتێکی تر، دادی ئەم دەردە نادەن. ئەو شروبەی لەم دوادواییەی ژیانیشمدا فێری بووم، جگە لە ئۆخژنێکی کاتی، شتێکی تر نەبوو.. ئێستا دەزانم هەموو ئەو شتانەی مرۆڤ بۆ قوتاربوون لە چنگە خوێناوییەکانی تەنیایی پەنایان بۆ دەبات، جگە لە خۆفریودان، شتێکی تر نییە.

ئەو ساتەی ژنێک سنگە سپی‌و پڕەکانی دەخستە بەر کەڵبە تیژو دەمە لیکن‌و بۆگەنەکانی ئەوان، من بێزم لە خۆم دەکردەوە، نا.. ئەمانیش ئەو سپییە نین کە من بۆی چووم، "قاقاکانی ئێمەو زەردەخەنەکانی پیاو هەموو شتێکن.. ئیتر تۆ چیت دەوێت؟" ئەوە قسەی گێلەژنێک بوو، بە ئەزموونەکانی تەمەنی پێیگەیشتبوو. وەختی خۆی لەسەر جێگایەک پێیوتم بەر لەوەی دڵنیا ببێت لەوەی کە من پیاو نیم!

سەردەمانێک رقم لە پەپوولە بوو، ئاهـ. چ نەشاز بوو جریوەی پاساری، چ تیژو کەسکون بوو بۆنی گوڵ.. لەو نیشتیمانەی مندا، شەکری تاڵ هەبوو، چای سپی.. نازانم راستییەکان وابوون، یان وێنەکان ئاوەژوو دەکەوتنە سەر پەردەی چاوم. هەموو شتێک لەوێ هەبوو؛ پڕپڕبوو لەو گوڵە کێویلانەی لە لێکردنەوەدا، هەموو جارێک خۆیان رادەپسکاندو دەیانوت: "دەستت لابە.. عەشق لە حەیزدایە."

باپیرم کە لە تەمەنی سەدو سێ ساڵیدا ددانەکانی دەرهاتبوونەوەو پرچە دەروێشییەکانی ڕەش ببوونەوە، ئەو پیاوەی دەستی بەر بەفر بکەوتبایە، ڕەش دەبوو، لە هەر ماڵێک دابنیشتبایە، خانووەکە ڕەش هەڵدەگەڕا. ئەو پیاوە بەچەند ڕۆژێک بەر لە مردنی، بەدەم دامەکردنەوە پێیوتم: "عیسا گێلترین مەخلوقی خودایە.. ئەو پێغەمبەرە ترسنۆکەی نایەوێت بە حەقیقەت بگات، ئەو پێغەمبەرە بۆ نایەوێتو من بۆ دەمەوێت بمرم؟!.. ها؟!.. ئەی خودا بۆ لەبێدڵیکردنی مرۆڤ چێژ دەبینێت؟ من خۆم دەزانم تەنها گڵ دەوێرێت لاژەلاژ حەقیقەتەکانم بۆ بگێڕێتەوە.. گڵ، باوکە ماتریالییەکەی مرۆڤ." ئەو پیاوە ردێن ڕەشە تەواو بە هەڵەدا چووبوو یان خڵەفابوو، چونکە من لەمێندەر نەحەقیقەت دەبینمو نەحەقیقەتیش بوونی هەیە.

جگەرەکانی لە زیندەبەچاڵکردنی زەمەندا دادەگیرساندو لە چاوەڕوانیی مردندا بۆ خۆیان دەکوژانەوە. مردن؛ ئەو قومارچییە لێزانەی هەموومان پێی دەدۆڕێین. ئەو ئێجگار کەم دەدوا، ئەگەر بشدوایە، بۆ ئەو پیاوە تەواو سەرکێشو یاخییە دەدوا کە لە ناوەوەی خۆیدا بوو: "چ کائینێکی بێجورئەتە مرۆڤ، وەختە لە مردن بتۆقێت.. مردن شتێک نییە سامناک بێت، ترسی ئێمە لە مردن، مردنی کردووەتە شتێکی سامناک." پێیدەوت: "تابلۆ ڕووتەکانی ئیرۆس، بێزیان نایەت بە بزمارە ژەنگاوییەکانی ئەم دیوارە پۆشتەیەی گالێری مەرگەوە بن، کەچی من بە پۆرترێتێکی خۆمدا، خۆم داکوتیوەو دیوارەکە بە خۆیم ناگرێت." هەموو ئەو مەنەلۆگانەی لەگەڵ خۆیدا، ئەوەی

بۆ دەوروبەر سەلماند کە ئەم تەواو شێتو دێوانەیە. کەم بوون ئەو شتانەی لای ئەم پیرۆز بوون، تەواو بێبایەخانە لە پیرۆزییەکانی دەڕوانی، کەچی دراوسێکانی وتیان: "لە بەختی خۆی، ئەو بەهەشتییە لە سپێدەیەکی هەینیدا مرد."

کە مردم، هیچی تیا نەبوو بەلامەوە نامۆ بێت. وەک ئەوەی پێشتر ئەو جێگەیەم دیبێت، یان ئەو چیرۆکەیان بۆ گێڕابێتمەوە. نە ئازاری هەبوو نە وەک خەو وابوو، هەتا خستیانمە گۆڕەکەوە، ئاپۆڕەی خەڵکەکەم دەبینی کە گۆڕەکەیان داپۆشی. لەژێر باڵی ئەو تاریکاییەدا بێپەروا ڕاکشابووم، هەستم نەدەکرد هیچ شتێکی گرنگ ڕوویدات.

لە سەرەتادا نەمدەویست چاوەڕوان بم، بە قسەی مامۆستا ئاینییەکە: "ئەوان لەوێ حازر دەبن، چاوەڕوانن تۆ بچیتو بتبەن." قەدەرێک بێدەنگی، گۆڕەکەی گەمارۆ دا.. کەس نەهات.. هاواری منداڵە دارعودفرۆشەکان نەبێت، هیچی دیکەم نەدەبیست.. هەر کەس نەهات.. وردە وردە لەگەڵ شوێنو کارەکەم -کە گۆڕو ڕاکشانە- ڕاهاتم. من گوێم بۆ خوڕەی ڕووباری شیر هەڵخستبوو، کەچی بێدەنگی بە پێچپێچەکانی گوێمدا پیاسەی دەکرد، حەزەرم دەکرد ها ئێستا ها تاوێکی تر ببمە کڵپەی ئاگرێک، وەلێ ئەوێ را باوەشێکی ساردو شێدار بوو بۆ من.

کە هەستی کرد ئەویش بە ژیان دەچێت، بێهودەیەو چاوەڕوانی (چاوەڕوانی هیچ) هەوڵیدا لەویش یاخی ببێت..

زۆری لە خۆی کرد، هێندە گڵەکەی سەریان پەستابووەوە، نەیتوانی بە ئاستەمیش جووڵە بکات. ویستم چاوم بکەمەوە، پێڵووەکانم قورس ببوون، ترسێک دایگرتم، ئەوە یەکەمجارو دواجار بوو بترسم. زیاتر هێزی دایە بەر خۆی، بێسوود بوو. ئەمجارە بۆ کۆکردنەوەی هێز، پەنام بۆ قاچەکانم برد، لە دەستەکانم پاڕامەوە. تەواوی ئەندامەکانم هاوکارییان کردم، ئەو نەفرەتییە نەبێت، بیرمکەوتەوە جارێکیان زیندانییەکی خەساو یان رەنگە شێتێکیش بووبێت، پێیوتووم: "ئەوو قرشی دەریا وەک یەک وان، تێریان نەکەیت، سەرت دەخۆن." ئەوم ئەفەرۆز کرد، وەک هەمیشە کە وامکردبوو.

ئەو گڵەی دەچوو لە برژانگەکانتەوە، مزگێنیی ئەوەی دەدایتێ، کە توانیوتە پێڵووەکانت لێکبترازێنیت. لە دەیجوری ئەو گۆڕەدا، پارچە بەردێک سەوز دەچووەوە، هێڵێک رووی بەردەکەی زبر کردبوو. سەرنجم لەسەر هێڵەکە کۆکردەوە. بینیت نووسراوە: (ئێرە ئاوێنەی ژیانە، ئاوێنەیەکی تەواو تەڵخ، تۆش دوا مردووی ئەم گۆڕەیت، تەنیاییت باش.)

(١٩٩٩)

دڵنیایەت ئەگینا دەمردم

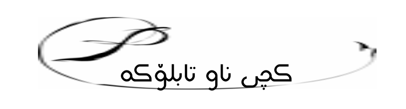
بەفرەکە لەژێر پێمدا خرمەی دێتو من ورو هێواش هەناسەم توندە. دەرگای ئوتێلەکە دەدەمە بەر نوکەپێو کەس لێم ناکاتەوە، ئەم شارە بۆنی سەگی لێدێت.. من وام، کە زۆر بێتاقەت دەبم، جوێن بە شار دەدەم. ئەو چاوەکانی ماندوون، دەستی درێژتر دێتە پێشچاوم، سەرێکی سیسەمەکەی لەگەڵ هەڵگرتوومو دەمانەوێت بینووسێنین بە دیوارەکەوە، ئاخر من لای دیوارەوە نەبێت خەوم لێناکەوێت. خۆم بەدیوارە ساردەکەوە نوساندووەو هەست دەکەم دڵم هێواش هێواش سست دەبێت. سەگێک دەقروسکێنێت، من شەق لە دەرگاکە دەدەمو کەسێک نایکاتەوە.. نازانم لە تەنهاییدا یان لە سەرمادایە باوەشم کردووە بە خۆمدا.

هەموو ئەو شتانەی بەسەرمدا دێن، بەلامەوە دووبارەن. دەڵێیت پێشتر لە هەمان جێ، من هەمان شتم بینیوە. ماوەیەکە وام لێهاتووە. دایکم چەناگەی گرژ دەکاتو دەڵێت: "واهیمەیە." تۆ هێشتا بەلاتەوە زووە بۆ نووسینەوەی ئەو ڕۆژاگارانەی لە ئوتێلە فەقیرەکانی شاردا ڕۆژت دەکردەوە. ئەو رووی لەودیوەو لە تەنیشتمەوە راکشاوە، هەناسەیەکی درێژو سارد هەڵدەمژێتو هێشتا نەیداوەتەوە، کە من دەزانم هەموو ئەوانەی

خۆشماندەوێت، ئەوانە نین کە لە تەنیشتمانەوە نوستوون. دایکم دەڵێت: "واهیمەیە کوڕە ئازیزەکەم، لە سەری خۆتی دەربکە."

بە جووتێک پێڵاوی خەنەییەوە، تازە بەفری سەر شەقامە باریکەکە قاژدەکەم، کەس بەوێدا ناڕوات یان دەڕواتو من کەس نابینم کەس.. ئەویش نابینم کەوا لەسەر سەرچەفە گۆشتییەکەی سەر سیسەمەکە، بەتەکمەوە راکشاوە. تۆ ئەو دەبینیت. پێویست ناکات لە گێڕانەوەی چیرۆکێکی وادا، شتێک بڵێین کە دوورە لە مەنتیقەوە. من حیکایەتخوانی راستەقینەی ئەم چیرۆکە، دەزانم کە تۆ ئەو شەوە ژنەکەی خۆتت دەبینی، بەڵام هەستت پێنەدەکرد، دەشزانم عەرشێکی پانو گەورە لەنێوان بینینو هەستپێکردندا هەیە.

تۆ لەم شەوە ساردەدا، کەس نابینێت، بەڵام هەست بە عەشاماتێکی گەورەی ئەو شەقامە دەکەین کە وەختە ببین بەژێر پێیانەوە. مرۆڤەکانی ئەوێ سەیرن، بەتەمەنەکانیان کورتو قەمبورو منداڵەکانیان درێژو لۆقنن.. چاوت بچووک دەکەیتەوەو ورتر دیقەتی ئەو ساوایە دەدەیت، کە هەتا ناوکی بە باوەشی دایکیو ناوک بەرەو خوارولۆقە درێژەکانی وا بە دەستی باوکییەوە. دەستبەجێ فیکرت بۆ ئەو تیۆرە دەچێت کە پێیوایە جەستە بەپێی سروشتیی ژیان، گۆڕانکاریی بەسەر دێت. تۆ لات وایە ئەو قاچە درێژانەی مرۆڤی ئایندە، هی راکردنن، راکردن لەو دڕکە ڕێیەی ناویان ناوە ژیان.. هەتا خێراتر بڕۆیت، زۆرتر دەکەویتە چەقی ئاپۆڕاکەوە، سڵ لە خۆت، لەو

ژنو پیاوانــەی لــەپێــشتەوە کۆڵــەکــۆڵ ڕێــدەکــەن، دوور دەکەویتەوە.. دەوەستیت.. ماتو حایر ماویت.. نازانم بۆ خەوم لێناکەوێت.

ئەو بە تەنیشتتەوە درێژ بووەو گینگڵ دەدات، پێڵووەکانی بە داخراوییش دەتروکێن. ڕەنگە نەخەوتبێت. تۆ دەیبینیت هەموو هەستەکانی خۆی لە چاوەکانیاندا کۆکردووەتەوە، وەکو ئەوەی بیەوێت بە چاو بژنەفێت. هەموو شت کشوماتە.. ئەو دەنگەدەنگە چییە لەناو منەوە دێت..؟

کاس بووم.. هێواش..!

وەکو هەموو ئەو ژنانەی دەیانناسم، ئەمیشم بۆ ڕامناکرێت، یان خۆم نەمویستووە ڕامی بکەم. من هەر کچێکم بوێت لەم دونیایەدا، بە نیگایەک، پێکەنینێک، پیاسەیەک، دۆندرمەخواردنێک، هەر زۆر سرک بێت، بە دانیشتێک ئەوەی بمەوێت، لێی دەکەم. کەچی هەر لە سەرەتاوە ئەم هاوکێشەیەم لەگەڵ (ژن)دا بۆ پێچەوانە بووە، تەنیا بە چەند ساتێکی کەمی تەلەفۆنێک، هەرچییەکیان بوێت پێمدەکەن.

لەدڵەوە ڕقم لە ژنەو لە دڵیشەوە خۆشمدەوێن.

درێژایی شەقامەکەت کەرتکردووەو وڕوهێواش بە ملپێچێکی کاکاوییەوە هەڵدەکشێیت، کەس بە دەرەوە نییە سەگ نەبێت.. چ بۆگەنێکی دێت ئەم شارە. من سەرم لە بۆنی ئەم ژنە ئاوساوە.

قسەیەک دەکەم، ئەو پێکەنینێکی گێلانە پێدەکەنێتو دەڵێت: "ئەوە پلایمۆزی سێیە، بۆنێکی نەرمو ژنانەیە." من پێیدەڵێم: "شتێک لەناو تۆدا، لە شوێنێکتدا تۆپیوە، بیدۆزەرەوەو فڕێیبدە."

سیسەمەکە جێدەهێڵم، پەردەکە لادەدەمو لە پەنجەرەکەوە سەیری دەرەوە دەکەم، نازانم چی دەبینم، وەلێ دەزانم بیر لەوە دەکەمەوە، کە نەدەبا ئەوەندە سەر بخەمە سەر ئەم ژنە. من وام؛ چاوە لەسەر شت زۆر ورد دەکەمەوە. حەقی خۆمە، من بە بۆنی ناخۆش تێکدەچم. ئەوڕۆژە لە پاسێکدا بەژنێکی تەنیشتمەوەم وت: "تکایە خانم.. کە لە سوڕی مانگانەدایت، مەیە دەرەوە، من بەم بۆنە هار دەبم." ئەوەم وتو بەبێ ئەوەی گەشتبێتمە شوێنی خۆم، لە شەقامێک دابەزیم. شەقامەکەت تەواوکردووە بەدەستە چەپدا، کەوانی دەسوڕێیتەوە بۆ لای بازاڕی ستیانفرۆشەکان.

بــا، یاری بە پەردە گۆشتییەکەی ژورەکە دەکات، وەک ئەوەی بیەوێت کەشێکی ترسناک دروستبکات. ساتێک وێنەی پیاوێکی لەسەر دەردەکەوێت، کە سەری خۆی گرتووە بە بندەستییەوەو دەیەوێت بڕوات، وەلێ نە پانتایی پەردەکە ڕێی دەکاتو نە هەنگاوەکانی خۆشی، زاتی جووڵانیان هەیە. پەردەکە دەمێکیش لە کەوالیسی شانۆییەکی کلاسیکی دەچێت، کە بە ویستی دەرهێنەر بە ئاسۆی لەمسەر بۆ ئەوسەر سەمادەکات.. ڕقم لە پەردەی ژوورەکەیە، بە ژنەکەمم وتووە من وەکو پەلکەزێڕینەیەک لە ڕەنگی کاڵا دروست بوومو بە

رەنگی تۆخیش تێکدەچم. چەند جارم وت خانم با ئەو جلانەی ژێرەوەت، گۆشتییەکی تۆخ نەبن.. وای وەختە بمـــرم.

زۆرجار بیری دەچووەوە کە من مێردیم، شتەهایەکی دەگوت کە نەدەبا بیوتنایە. چاوی لەسەر قەتیس دەکردم، دەزانم دەیروانی، دەشزانم کە نەیدەبینم. لێوی دەلەرزیو پچرپچر قسەی دەکرد، وەکو ئەوەی دەستێکی نەناسراو و شارەزا بەر مەمکی چەپی بکەوێت، لەپڕ بێدەنگ دەبوو. ئێستاکێ مرۆڤ وای مەزەندە دەکرد دەستە نەناسەکە چووبێتە گیرفانێکی ونەوە، بۆیە وا ئەو کەوتووەتە قسەو هەناسەبڕکێوە.

کە بەهۆش خۆی دەهاتەوەو منی دەبینی، هەموو ئەو کەشە نوێیەی بچووک دەکردەوە، هێندەی هەڵماتێکی شیری کە خاڵێکی شین لە چەقەکەیدا، مەنگ وەستا بێت، دەیخستە ژێر یەکێک لە پێڵووی چاوەکانییەوە. هەر بەسەر خۆشی نەدەهێنا کە شتێکی کردبێت. من هەر جارێک چاومکردبێت، ئەو بریسکە ناچیزو سیحریەم لەژێر پێڵووەکانیدا دیوەتەوەو بیرم کەوتووەتەوە، کە ئەم ژنە چەند لە ژوورەکەی مندا ونو چەند لە خەیاڵمدا ئامادەیە.

بازاڕ چۆڵو هۆڵو دوکانەکان داخراون، کەچی من ئەو هەموو رەنگەی ستیانەکان یارییەکی بێتام بە چاوم دەکەن، شینی کاڵ، پەمەیی، رەش، پڵنگی. دوکاندارە ژنانییەکە خەریکی رێکخستنی یەک دوو ستیانی تازەیە، زۆرزانانە دەیەوێت بەهۆی شێوازی رێکخستنەکەیەوە، بە مشتەرییەکان بڵێیت:

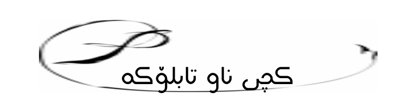
"بڕوانن، بزانن ئەم موعجیزەیە چۆن مەمکی پڕو خڕو کەوانی، لە مەمکی درێژو باریکو لات جیادەکاتەوە." شۆڕشگێڕانە هوتاف دەکێشێت: "وەرنەوە.. دەتوانین دونیا لەسەر دەستی ئێوەو مەمکی ناو ستیانە ناسکەکانی من بگۆڕین." گوزەرە چۆڵەکەی ستیانفرۆشەکان جێدەهێڵێت.

هەناسەم توندە، ژوورەکە بەشی هەنسکی بوکەشووشەیەک هەوای تێدا نەماوە، ئەم ژوورە لە بەرەوە وانەبوو.. ئەو وەک هەر شتێکی بێگیان، وەکو پەیکەرێک، نا.. وەکو خۆی راکشاوە. هەناسەکانی هێندە قووڵ هەڵدەمژێت، وەختێک دەیداتەوە، مرۆڤ وا دەزانێت بەو هەناسەیە پەپوولەپایزەیەک دەنێرێت بەدوای خەونێکی دوور لە مەملەکەتێکی ون دا.

لە مەکتوبێکی بچووکدا، لەسەر مێزتەوالێتەکە بۆمنووسیوە: "دڵەکەم، ئەگەر خۆشتدەوێم، چاوەڕێم مەکە، من لە هەر سەفەرێکمدا چاوەڕێ کرابێتم، نەهاتوومەتەوە." دەرگاکەم لەدوای خۆمەوە داخستو بەو شەوە بەفراوییە، هاتمە دەرەوە. دەشزانم ئەو خانمە بێگوێیە، هێندە چاوەڕێم دەکات کە ئیتر نایەمەوە. دڵم نایەت، ئەگینا.. دەی هیچ لە کۆگایەکدا بە مەیفرۆشێکی منداڵکار دەڵێم: بیرەیەکی ساردم بەرێ، دڵم زۆر پڕە.

(٢٠٠٤)

گوڵی مریەم

زایەڵەی هاوارو دادی ژنێک، وەک لورەی بایەکی دوور، لە گوێمدا دەزرنگێتەوە. دەڵێیت لە من هەڵدێن، دەڵێیت لە باران. بیر لە مردن دەکەمەوە، خۆشمدەوێتو لیشی دەترسم. ئەم دوو هەستە بەردەوام پێکەوەن، کەم جار ڕێککەوتووە من تووشی یەکێکیان ببمو ئەوی دییان دیار نەبێت.. لارەلارو بێحەواس شتێک لە موغازەیەک دەکڕمو ئەو کۆڵانە درێژە دەبڕم، کە کۆتاییەکەی لە شارو دونیایەکی ترەو سەرەتاکەشی ئەوەتا لێرە. لە کوچەیەکی پەراوێزی شاری کەرەج.

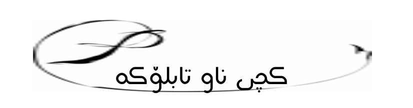
لەبەردەم دەروازەی ماڵێکدا راوەستاومو وەکو مریشکێک جێ بۆ چینە خۆشبکات، دەستم لە خۆڵی بەر دەرگاکەیاندایە.. وەک منداڵێکی چەتوون خۆڵەپەتانێمە، بێمەبەستو نازانم بۆ چ شتێک دەگەڕێم، کەوا دێتە زەینمەوەو زۆر بۆی پەرۆشو داماوم. کەسێک دەرگا ڕەشەکەی ماڵی خۆیان بەهێواشی دەترازێنێت، پیاوێک بە چاوێکی خەواڵوو و زڕاوەوە پۆلیسانە پرسیار دەکات: "چکار میکونی؟" دەستم هەر لەخۆڵەکەدایەو هیچم نەدۆزیوەتەوە.. هەڵبەتە دەنگی ناسازی بەیانیی ئەو زرتەپۆزە، لە شوێنی خۆم رایچڵەکاندووم. سەر بەرزدەکەمەوە، هەناسەیەک هەڵدەکێشم، کە لە هەناسەهەڵکێشانی مرۆڤێک

دەچێت دوای زەمانێکی زۆر لە چاوەڕوانیکردنی کەسێک، بەیانییەکی زوو نامەیەکی لە کەسەکەوە پێبگاتو تێیدا نووسرابێت: "ئیتر چاوەڕوانم مەکە، من مردووم."

دەزانم ئاگام لە خۆم نییە، کەچی هەر دەمەوێت وەڵامی ئەو پیاوە بدەمەوە، کە بە رۆبێکی خەوتنەوە لەبەردەممدا وەستاوەو ئەوەتا نیگام لە قاچە تووکنەکانی هەڵچەقیوە کە لە جووتێک نەعلی رەشدا خۆیان شاردووەتەوە، سەرێک بادەدەمو دەڵێم: "هیچی.. ببخشە ئاغا." دایکت وەک هەمیشە خەیاڵەکەت لێ دەپچڕێنێت: "ئەوە بۆ کوێ رۆیشتوویت بەساقەوبم؟ وەرەوە هۆش خۆت.. پێی تۆو ئەم شارە لە ئەزەلەوە بە قفڵێکەوە بەستراوە، قەزات گرم، تۆ لە حەیاتەلعومرتا یەک هەنگاو نەڕۆیشتوویت."

قاچەکانم دێشێن، رەنگە هی ئەوە بێت من زۆر لەسەریان دەڕۆم.. خۆم دەزانم تەواو. ئیتر من مەحکومم بەم ئازارە، ئازاری ونکردن. دەزانیت چی؛ حەزم نەدەکرد وابم، کەچی وامـــــ.

گەیشتوومەتە خیابانێکو دەمەوێت بپەڕمەوە، جارێک دەپەڕمەوەو پێچەوانەی ئاراستەی خۆم دێمەوە ئەمبەر، تا نیوەی رێ بۆ ئەوبەر دەچم، پەشیمان دەبمەوەو دەگەڕێمەوە شوێنی خۆم. بێزاربووم لەو ئەمبەراوبەرەو خۆم یەکلایی دەکەمەوەو لەبەرێکیانەوە بەتەنیشت ردیفێک درەختی کالیپتۆسدا تێدەپەڕم. لەناو دارەکانەوە هاوڕێیەکی دێرینم،

یەکێک لە کورانی گەڕەک، هەروەکو ئەوەی بە باڵۆنێک دابەزیبێتە ئێرە، بەرەو رووم دێتو هێشتا نەگەیشتووینەتە یەک، باوەشمان بۆ یەکتر کردووەتەوە. تێر ماچم دەکات، من بێهێزم. لە جاران گەرموگوڕتر دەکەوێتە پێشچاوم، کەچی خۆم لە جاران شکستەترم. لێم دەپرسێت:

– ئەوە تۆ لە کوێیت؟ لەم وڵاتەدا ماویت؟

بەحاڵ دەمم بۆ لێک هەڵدەپچڕێت، وەڵامی دەدەمەوە:

– راست دەکەیت، وەڵڵا لێرە نیم.. لە کەرەج–م.

– بەخێربێیتەوە.. کەی هاتیتەوە؟

خەریکە بڵێم زۆر نییە لەم رۆژانەدا، کەچی هەر زوو بیرم دەکەوێتەوە، کە من هێشتا نەگەڕاومەتەوە.

– کوا هاتوومەتەوە؟! ئەوە نییە هەر لەوێم..

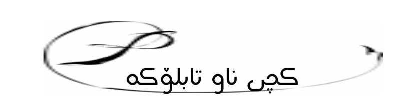
هاوڕێ دێرینەکەم کە تا ئەوکات دەستی لە دەستمدا بوو، کەمێک فشار لە دەستەکانیدا کەمدەکاتەوەو زۆری نامێنێت، بەتەواوی دەستم بەربدات، خەندەیەکی سەرگێژکەر دێتە سەر لێوەکانی.

– لەوێی چی، ئەوە تۆ تەواویت؟! ئەوە نییە منو تۆ لێرە قسەدەکەین.. تۆ نەخـــــــــ

ئەو بەردەوام بوو لە قسەکردن، نازانم لەدوای ئەو دێڕانەوە چیتری وت، کە من سەرنجم لەو سەرو قژە بژو تێکچووەی دەدا، کە لە هاتنەخوارەوەی لە ئاسماندا وا شەمزابوو.

دایکم دەرگای هەموو مەرقەدەکان رادەوەشێنێتو نزا دەکات کە من چاک ببمەوەو ئەم هەموو شتە پڕوپوچەم بیربچێتەوە. من بەبێدەنگ تێرتێر دەگریمو دوعا دەکەم چاک ببمەوەو هەموو شتەکانم بیربکەوێتەوە.. من لەنێوان بیرچوونەوەو بیرکەوتنەوەدا، تیا مابووم.. خودایە، هێزی فریادێک.

کراسێکی ئاودامان شیرییت وا لەبەردا، هەرچی گوڵی تێدایە، خەنەیی کاڵ کاڵ کاڵە.. گوڵەکان چاوم دیل دەکەن، نازانم تۆ ئەو کاڵییەت جوانکردووە، یان شتە تۆخەکانی ئەم دونیایە هەر وا بە کاڵی جوانن.. کتێبەکەت داخستووە، رووسەرییە سپیەکەت کەوتووەتە ملتو بەرەو تارمە خنجیلانەکە دەجمێیت. من لەسەر محەجەرەکان هەڵکورماوم، خامۆشو بێحەواس تەنها نیگات دەکەم، بە بەردەممدا دەڕۆیت، ئاوی ئەو لوولە شووشەییە بگۆڕیت کە دوو شاخە گوڵی وا تێدا، وەکو گەندەموو لە قەدەکانیانەوە رەگی وردو باریکی سپییان لە خۆیان جیاکردووەتەوە. رادەپەڕم، وەختە بکەومە خوارێ، بە خۆمدا دێمەوەو لەپشتتەوە رادەوەستم، پرسیار لە ناوی ئەو گوڵە دەکەم، داخم لێدێت کە دەڵێیت: "ئەوانە گوڵی منن." نازانم بۆ هەر لە خۆمەوە، حەزم نەدەکرد گوڵی تۆ بن!

سالآنێکی زۆر لە ژوورێکی ئەو باڵەخانەیەدا بەیەکەوە ژیاین، شایەد من لەوێش نەبووبێتم. خەڵک دەڵێن "ئەو کچە بەتەنیا دەژیا.. نیوەڕوان دوای ئەوەی بەو دەنگە سیحراوییەی خۆی تیلاوەی دەکرد، بە ورتەورتێکی هێمن، کەم کەم وەک ئەوەی وەڵامی پیاوێک بداتەوە، دەنگی دەبیسترا" هاوسێکانی وایان دەوت، من ئەمە ناڵێم.

گەرما وڕی کردووم، بەدرێژایی ئەو جادانە رێدەکەم.. تاک تاک ئەفغانییە پەڕاگەندەکان نەبێت، هیچ مەردومێک بە دەرەوە نییە. دەزانم بەدوای مرۆڤێکدا دەگەڕێم کە عەیامێکی دوورە ونمکردووە، یان رەنگە ئەو منی ون کردبێت، نازانم! هێندە هەیە لکاوم بە زەوییەکەوە، پاش ئەوەی چەند سەد مەترێکم بڕیوە، لەپڕ وەستاوم‌و بە شوێنی خۆمدا گەڕاومەتەوە، نازانم بۆ کوێ بچم؟ ئاخر قورسترین شت ئەوەیە تۆ بەبێ ئەدرەس بەدوای کەسێکدا بگەڕێیت، کە نازانیت کەی‌و لە کوێ ونت کردووە..

چی بڵێم؟ قەدەری من وایە کە دەبێت مریەم بدۆزمەوە.

هاوسێکانی ئێستا ئەو مێژوویەیان لەیاد نەماوە، کە ئەو تێیدا هاتووەتە ئەم کوچەیە، بەڵام هەموویان ئەوە دەڵێنەوە کە "لە رۆژێکی بارانی پڕ تەڕو تووشیدا هات." کە چوومە ماڵیان، سەرم لەو هەموو شتە سەیرە سوڕما؛ مۆبیلی ئاوی، تەپڵەک لە شێوەی قرشدا، گوڵدانی خاڵیی سەمەکیی، بۆیاخی شینی دیوارەکان، لەو تابلۆیەی ماسییەک تیایدا خۆی لە تۆڕێک رزگار دەکات، کە بەدەست پیاوێکی پیری نورانییەوە لە بەلەمێکی

خنجیلانەداو هەموشیان وەکو خاڵێک دەردەکەون لەناو دەریایەکی بێسنوور شیندا. قومێک لە ئاوەکەم خواردەوە، کە لەسەر سینییەکی درێژکۆلانەی شێوەماسی بۆی هێنابووم. هەرگیز مریەم جگە لە ئاو، خوردنەوەیەکی دیکەی نەدەخوداردەوە. ئەو تاقە میوانەشی کە من بووم‌و جارجار رێمدەکەتە ئەوێ. جگە لە ئاو، هیچی دیکەی پێشکەش نەکردووم.

شەوێکی باران، دەربارەی ئاو قسەمان زۆر کرد، ئەو کچە شتی سەیرسەیری لەسەر ئاو دەوت، دەیگوت: "ئەگەر تینوێتی زۆری بۆ نەهێنابامایە، هەرگیز ئاوم نەدەخواردەوە.. حەیفە ئاو بخۆیتەوە، ئاو بۆ ئەوە باشە لە جامێکی شووشەی بکەیت‌و بینوسێنیت بە پێڵووەکانتەوەو تێر سەیریبکەیت. تۆ وابکە، بزانە چی دەبینیت. ئاو شتی زۆر دەڵێت، بەڵام دەبێت رووی بدەیتێ، دەبێت هەوڵبدەین لەگەڵ ئاو ئاشت ببینەوە.. ئەگەر کچان رێگەم بدەن، ئەوا دەڵێم: پیاو دەبێت بڕوات لەگەڵ ئاو خۆشەویستی بکات.. ئۆهـ خودایە.. کاک ئەسمەر.. تۆ نازانیت خەوتن لەگەڵ ئاو، راکشان لە دەریادا چەند خۆشە."

بەحاڵ خۆمم بۆگیرا، وەختە بوو ئەو هەموو قاقایەی لە قوڕگمدا یەخسیرە، بە یەک جار بەریبدەم. بێ یەکو دوو زیز دەبوو، ئەو کچێک نەبوو، جەسارەتی ئەوە بکەیت بە قسەکانی پێبکەنیت، دەربارەی هیچیش نا، دەربارەی ئاو.

ئاوا بوو، ئەو شەوە بە منی دەوت: "چیت داوە لە کاغەز؟ برۆ موتالای ئاو بکە، سەعی بکە ئاو بنووسیتەوە، ئەوە پلەیەکی گەورەی ئیمانە.. لەم شەوەوە دەستپێبکە، هیچ کاتێک بۆ دەستخستنە ناو دەستی ئاوەوە درەنگ نییە، بڕۆ خۆت هەڵبکێشە لە ئاو.. لەژێر ئەو بارانەدا رابوەستە تا دەخوسێیت، ئاو ئەو دڵە رەشەت نەشواتەوە، چاک نابیتەوە." وەکو عاریفەیەک دەدوا: "ئاو ئەگەر لە شوێنێک مەخلوق بێت، لە شوێنێکی تر، لە شوێنێک کە دەبێت پێیبگەین، خالیقە.. خالیق." من هێشتا سەیری ماسیی ناو تابلۆکەم دەکرد، کە تا ئەوکاتە نەکەوتبووە ناو ئاوەکەوە.

پیاوێکی بەدلەشین تێمەدەخورێت، لێی تێناگەم، وا بزانم بە فارسی قسەدەکات، من پێکەنینم دێت، تورەبوونەکەی زۆرتر بە سەرزەنشتی باوکو فەرزەندێک دەکات، تا خۆ جیڕکردنەوە. بەردەوامم لە بسکویتبەخشینەوە بە باڵندەکان، ئەوانیش لە نیشتنەوەو فڕینان، لەپەستدا گوێم لە شەقەشەقی باڵیانە.

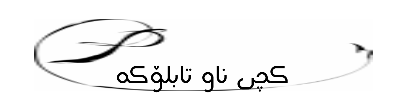
تۆ گوێت لێی نییە؟

باخەوانەکە تورەتر قسە بە من دەڵێت، چەند دەنگ بەرزبکاتەوە، من ئەوەندەی تر پێکەنینم دێت، وا هەست دەکەم دەیەوێت بەو گەرمییەوە ئەحواڵپرسیم بکات.. بیرم دەکەوێتەوە، شەوێکی تاریک پێموتی: "من هەمیشە زمانی فارسیم وەکو زمانێکی مێینە دێتە پێشچاو، چەندە زرتەبۆزێکی ناشیرین قسەی پێبکات، تۆ وا دەزانیت کچێکەو لەبەر خۆیەوە وێرد

دەخوێنێت.. ئەو زمانە هێندەی میهر تێدایە کە مرۆڤ پێی دەئاخافێت، بێ ئەوەی بەخۆی بزانێت، رووت دەبێتەوە لە نێرگۆیی." وا بزانم ئەو شەوە پێموتی: "مریەم زمانەکانیش وان، نێرو مێن، من دڵنیام فارسی زمانێکی مێینەیە.."

پیاوە بەدلەشینەکە شالاوم بۆ دەهێنێت، لە جێی خۆم هەڵدەستم، سەیرم لێ دێت بۆ داندان بە باڵندە، باخەوان پەست دەکات؟! رێگەکە ملی من دەگرێتەوەو کۆلانێکی تر.. خودایە ئەم کۆلان کۆلانە لە دڵم دەربهێنە، پارچەپارچە بووم.

بەرامبەرت دانیشتووم، لەو چاوە قاوەییە گەورانەت دەڕوانم، کە وەک حەوزێکی پڕ لە ماسی دەتوانن ئارامی بدەنە مرۆڤ. هەرچەندە دەکۆشم قسەکانتم نایەتەوە یاد، دایکم دەڵێت: "ئەم هەتیوەی من، شت زۆر لێکدەداتەوە." نازانم تۆ ئەو هەموو ساڵە چیترت لەگەڵ مندا وتووە؟ کەم کەم دێتەوە یادم کە تۆ هەموو جارێک لە گفتوگۆکاندا وتووتە: "بەسە بەڕووتی سەیری ژنێک بکەیتو شاهیدی لەسەر بوونی خودا بدەیت.. زەحمەتی نییە لە پەلکە گیایەک، لە تاڵی درێژی قژی کچێکدا، ئەم هەموو سەبرو وردەکارییەی خودا ببینیت.. مەردوومی بەدبەخت تەنها ببینێت ئەو هەموو ئاڵییەی وا لە رووومەتی منداڵێکدا، ئیدی هەرگیز بەتەنیا رەشو سپی دانابڕێت بەسەر مەرسەمەی ماڵی خودادا."

گەڕاومەتەوەو هۆشم بە خۆمە..

گوێم لە سەدای ژنێکە لە ناوما وێرد دەخوێنێت، هەڵدەستمە سەرپێ، جێ بە خۆم ناگرم، کەللەم وەختە شەق ببێت. لەوەتەی لێک ونبووین، ئەم دەردەم گرتووە، زیکەزیکێک وا لە گوێمدا هاوسەنگیم تێکدەدات. ئەوەتا لەبەر خۆمەوە هەڵدەنوتم، لەخۆڕا لەتر دەدەم.. نـــا لەم کۆڵانانە نەبوو، خودایە چەند ناخۆشە مەخلوقێک خالقی خۆی ون بکات.

ئەو بەیانییە پرسیم: "ئەو گوڵانە بۆ ناخەیتە ئینجانەیەکەوە؟" کە غەزەبنیگایەکی تێگرتمو بە پێداگرییەوە دەنگێکی تیژو تۆخی لێوە هات: "ئینجانە؟ ئینجانە گڵی دەوێت، من کە ئەسڵەن ئارزوویەکم لە گڵ نییە."

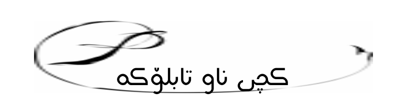
وەک هەموو جارێک، ڕێی گفتوگۆکەی دەبردەوە سەر ئـــاو، دەیگوت: "پێویستمان بەوەیە ئەو چاوە تەڵخانەمان بە ئـــاو بشۆین، ئیدی ئەوەندە فریوی ئەوە نەخۆین کە ئێمە لە توخمی خۆڵین. ئەوە هەڵەیەکە بە مەبەست یان بێمەبەست، گێڕانەوە دروستی کردووە.. ئەی چۆن گێڕانەوە وایە، ڕەنگە ماوەیەکی تر وا لە منو تۆ بکات، لە چیرۆکێکدا بەر یەکتر بکەوینو یەکیش نەناسینەوە. من زۆر لە گێڕانەوە دەترسم.. ئەسمەرم؛ توخمی ڕاستەقینەی مرۆڤ ئـــاوە.. ئـــاو."

مریەم دەیوت: "هیچ جێیەک وەک دەریا بەئاشکرا سیمای خودا نیشان نادات، دە بڕۆ.. بڕۆ سەیری دەریا بکە، بزانە چیی

تیایە.. بڕۆ بزانە هەرچیی کەشتیوانی سەر ئەم ئەستێرەیە هەیە، باوەڕدارە بە خودا یان نا؟ خودا لە پێشچاوی ئەوانە، شەوێک کە تووشی تۆفانێک دەبن، وا دەزانن خودا رقی لێ هەڵگرتوون، ئەوان ئەوەندە نەفامن نازانن کە خودا رق پێنازانێت.. ئەوە جێنیشنی ئەوە لە دەریا کە ناشییانە کارەکانی بۆ ڕانەپەڕێت، وەختێک خودا بۆ چەند ساتێکی کەم دەریا جێدەهێڵێتو دێت خۆشەویستی لە دڵی عەبدەکانیدا تازە دەکاتەوە."

ئەو کچە هێندە خوداو ماسیو خوداو دەریاو خوداو ئـــاوی تێکەڵاو دەکرد، کە من سەرم گێژی دەخوارد، دڵم دەهات بەیەکدا، وەختە بوو بڕشێمەوە.. مریەم هەستی پێکردم، ئەمەکدارییانە دەستێکی بۆ درێژکردم، بەڵام هەرزوو دەستی گێڕایەوە. دەبێت ئەوە بڵێم کە بەدرێژایی یەکترناسینمان، منو مریەم بۆ تەنها جارێکیش دەستمان بەر دەستی یەکتر نەکەوت، دەیوت: "ئاغای ئەسمەری، هیچ شتێک وەک لەمس سیحرەکان بەتاڵ ناکاتەوە.. واز لە لەمس بهێنە، هەوڵ بدە شتەکان وەکو خۆیان بژنەفیت، بەڵام بە گوێی ڕۆح، بە چاوی دڵ، چیتداوە لە دەستلێدان..؟!"

دەستیان لێ شتبووم، چاکبوونەوەی من لەودیو مەحاڵەوە بوو، هەندێک ئێوارە وەک بەزەییپێداهاتنەوە، دایکم باوەشی پێدادەکردمو شەلەشەل تا ناو باخچەکەی دەبردم، من زۆر قورس نەبووم، ئاخر شتێکی وام نەمابووەوە تا قورسم بکات، داهۆڵێک بووم بۆ خۆم، وەلێ دایکم تەمەنی زۆری خۆیو

قەهری من، وایان لێ کردبوو لە ژووره شێدارەکەمەوە تا حەوشەکە، بیخاتە نۆرەنۆرو هەناسەبڕکێیەکی توندەوە.

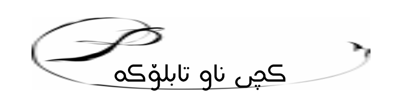
وام لەوێ..

بۆنێکی سەیر لە ئوتاقو خانەی ئەو کچەوە دەهات، بۆنی تەڕی، بۆنی خاکی پاش باران.. دوور لە چاوی ئەو، پڕ بە سییەکانم هەڵمدەمژی، بۆ ماوەیەکی کەم ناوچەوانی دەگرتم، بۆنەکە لە خوێنمدا مێروولەی دەکرد، جەستەم شەلاڵ دەبوو لە خاکو ئـــاو، خۆمم لەبیر دەکرد. وام دەزانی لێرە نیم.. لەوێ نیم.. قەدەرێک دەکەوتمە دەرەوەی زەمەن، زەحمەت بوو باوەڕ بە خۆم بهێنم کە من خۆمم، ئەوەتا وێڵو سەرەڕۆ، لە وڵاتێکی تر، لەلای خانمێکی سپیپۆش میوانم.

هێواش هێواش دەکەومەوە سەرخۆم.. ناوچەوانم سووک دەبێت، ئارەقم چین چین وەک ئیسفنجێکی تەڕی بۆش لە حەوشەیەکی فەرامۆشدا، دەرکردووە. دەمەوێت خۆم لەو شەرمە لابدەمو لەبەرچاوی ئەو کچە، ئاسایی بنوێنم. ئاگام لە تریقەیەکە لە دڵیدا. جۆرێک لە سەرمەستی، لە خۆشبەختیی بردنەوەی گرەوێک. ئەم هەندەک جارانە نەبانایە، من نەمدەتوانی بوونی ئەو کچە لە ژیانمدا بسەلمێنم، ئەوە تریقەی دڵی ژنێک بوو، دوای یەقینی لە دزینی دڵی پیاوێک، وتم: "هیچ نییە باشم، خوێنم کەمە.. ئـــاوا جارجار گێژ دەبم."

بۆنی ئەو کچە، جادوویەک بوو لە من.. ئەو بۆنە لەژێر پێستییەوە دەهات، وەک هالەیەکی چڕ بە دەوریدا بوو، من ئێستا دڵنیام کە ئەو توانیویەتی بەو بۆنە، من رابکێشێتە ناو جەدەلێکی قووڵەوە، کە خۆی هەندێک جار قسەکەرو گوێگریشی بوو، شەوێک لە قسەکانیدا وتی: "خودا بەشێکە لە هەموو شتێک." ئەمەی وتو وەستا، قەیرێکی زۆر راما، دواتر وتی: "دەتوانین وەهاش سەیری بکەین کە هەموو شتێک بەشێکە لە خودا." من دەمزانی ئەم دوو دێڕە، دەتوانن دوو مەزهەب، دوو گروپ، دوو ئایدیا، دوو فتوا، دوو فەلسەفەی جیاواز بخولقێن، هەریەکەشیان باوەشێک بەڵگە بۆ راکەیان بهێننەوەو لە دواییشدا ئیمامو رابەرەکانی ئەم دوو قوتابخانەیە، بگەنە ئەوەی نە خودا بەشێکە لە هەموو شتێکو نە هەموو شتێکیش بەشێکە لە خودا، بەڵکە وەک مریەم لە دوادوا شەوەکانی پێکەوەبوونماندا، دەیوت "خودا جەلەجەلالەهو هەبوویەکی تەواوو کامڵە.. خودا نە شتەو نە بەش."

ئێستا کە لەژێر سێبەری باریکی دیوارێکدا چیچکەم کردووەو ئەم شتانە دەهێنمەوە یادی خۆم، پێکەنینم بە خۆمو بە خوداو بە مریەمیش دێت.. ئێمە ئەو رۆژانە خەریکی چی بووین؟! خەریکە بۆنی مریەم دەکەم، ئەگەر یادەوەریم فێڵم لێ نەکات، ئەوە خۆیەتی، بۆنی ئەوە.. دەکەومە هەلەکەسەما، خۆم ناگرم، رووەو بۆنەکە دەڕۆم بۆ ئەوسەری کۆڵان، بۆنەکە لەمسەرە، خۆم دەگەیەنمەوە ئەمسەری کۆڵانەکە.. نــــا.. بۆنەکە لە چەقی کۆڵانەکەوە دێت، رادەکەم بۆ ناوەڕاستی کۆڵان. دوو ژن بە

ڕێبواری تێدەپەڕن، لەودیو چارشێوەکانیانەوە دەستیان خستووەتە سەر دەمیان، دەزانم بەو ڕاکەڕاکەی من پێدەکەنن.

مریەم کەم جار پێدەکەنی.. غەمێکی قووڵ لە چاوەکانیدا بوو، زۆر کاتان باڵاپۆشێکی سپی دەپۆشی، پێستی دەستەکانی گرژبوون، بەئاشکرا ئەوەیان دەوت کە ئەم کچە تەمەنێکی کامڵ ژیاوە. مریەم لەو کچە دەگمەنانە بوو کە مرۆڤ ڕێگەی بە خۆی نەدەدا، لە تێپەڕینیدا لەبەری هەڵنەسێت. کچێک قورساییەکی سەیر لە ڕۆیشتنو لە جووڵەو لە قسەکردنیدا هەبوو.

لە ناوەڕاستی کۆڵانەکەدا ئەمبەرو ئەوبەر دەکەم، بۆنەکە لە ئاجوری دیوارەکانەوە دێت، پێوپلم لە دیوارەکان هەڵدەسووم، هەست بە زبری ناکەم، کەچی ئەوەتا چنگو پۆم پڕبووە لە خوێن.. بۆنەکە دەچێتە درەختی بەرماڵەکانەوە، پیایاندا هەڵدەزنێم. بۆنەکە لەناو گەڵاکاندا پەنگەو دەرناچێت.

نم نم باران دایکردووە..

بۆنەکە دەکەوێتە جووڵە، لقاولق وەک منداڵێک شوێن خۆیم دەخات. زۆری نامێنێت لەسەر بەرزترین چڵەوە فڕێمبداتە خوارەوە، وەک دڵپێسووتان، وەک پەشیمانبوونەوەیکی خێرا، بۆنەکە دێتەوە ناو گەڵاکانو بەلای شانمەدا فرتە دەکات. ئاخر بەو دەستە خوێناوییانەوە بۆم ناگیرێت، باراناکە پێ هەڵدەگرێت.. لەناو گەڵاکاندا بەدوای ئەودا ونم، کەچی هەر

تەڕم دەکات.. بۆنەکە ناسرەوێت، بە درەختەکەدا دێتە خوارێ، بە درەختەکەدا دێمە خوارێ، بۆنەکە چووەتە زەوییەکەوەو بارانەکە بووە بە شەستە.. خۆم بە زەوییەکەوە نوساندووە، بۆنی دەکەم.

بارانەکە ڕیتمەکەی خۆی خێراتر کردووەو من چنگم کردووە بە خاکەکەدا، بۆنەکە بە زەوییەکەوە نوساوەو من لەژێر بارانەکەدا خوساوم.. بۆنەکە قووڵتر دەچێتە زەوییەکەوە، سەرم دەجووڵێنم بە شوێنیدا دەگەڕێم، دەیدۆزمەوە. بارانەکە دەڵێیت هەر بەسەر مندا دەبارێت، تەڕتەڕتەڕم دەکات.. بۆنەکە ون دەبێتو من قەپم کردووە بە زەوییەکەدا.. گوێم لە شەپەشەپی چارشێوی ژنەکانە، نازانم لە ترسی من ڕادەکەن یان لە ترسی باران، وەلێ دەزانم یەکیان هاوار دەکات "یـــا ئەلی!!.. یـــا ئەلی!!"

(٢٠٠٥)

مردووەوان

پێشکەشە بە هێمن حەمەجەزا؛ پیاوێک لەودیو تخوبەکانی شێتبوونیشەوە

جێمناهێڵێت!

نازانم چیم بەسەرهاتووە! خۆم دەبینم لەنێوان دایکمو هاورێ شاعیرەکەمدا وا بەدرێژایی شەقامێکی جەنجاڵا ڕێدەکەین، کەس سەیری ئەو بەرمیلە زبڵانە ناکات کە سەرڕێژ بوونو لێیان دەڕژێت، کەس سەیری خۆشی ناکات، کە بەتاڵو پوچ دێنو دەچن.. ئەرێ ئەوە چییە؟ ئەو خەڵکە بۆ وەکو کۆرسی ئۆکێسترایەکی رۆژهەڵاتی، بەیەکەوە زاریان داچڕیوەو سەیری من دەکەن؟

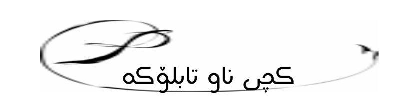
– هۆشت بە خۆت نییە حەیاتم، سێ رۆژە زای ئیلاهی نەچووەتە دەمتەوە.

لە گێڕانەوەی دایکمەوە دەزانم ئاسایی نیم، شتێکم بەسەرهاتووە، ئەگەرنا ئەو خەڵکە بۆ چاویان لە ئاستمدا ناتروکێنن؟ بۆ سەیری شتێک، شوێنێک، کەسێکی تر ناکەن؟

– سەیری کەسیان مەکە باوکە گیان، ئەگەر کەسێک تەلەفۆنی کرد، بڵێ من کوڕی جەباری حەرەسمو باوکم تا ئەو مزگەوتە چووە، ها ئێستا ها تۆزێکی تر دێتەوە.

باوکم رۆیشتو من ئەو دۆسیە گەورانەم لە دۆڵابە شڕۆڵەکەدا دەرهێنا، کە ناوو وێنەی سەدان مردووی ئەو مردووخانەیەی تێدا تۆمار کرابوو؛ ئەو شێتەی تایەی گەورەی لۆری سەری پانکردبووەوە، ئەو میراوەی لە چاڵێکدا ئاسنی تەنکەرێکی ئاو دەچەقێتە شانیو لەناو ئاودا سێ رۆژ لەسەر یەک دەخنکێتو دەمرێتو دەخنکێتو دەمرێت، وێنەی ئەو پیاوە کاملەی لە داخی کوڕەکانی، شەوێک سەعات هەشت قلێشێک دەکەوێتە ناوچەوانیو دەتەقێتو دەمرێت، وێنەی ئەو شۆفێری تاکسییەی دوای کوشتنی کچە سیانزە ساڵانەکەی لەسەر نامەیەکی دڵداری، وشە سادەکانی ناو نامەکە وەکو نەخشی سەر بەردێکی دێرین، دەچنە دەموچاوییەوە. بە جۆرێک مرۆڤ لە سەیرکردنیدا دەبینێت، وشەکانی (چاوەکەم) چوونەتە جێگەی هەردوو چاویو (ماچتدەکەم) کە لە کۆتایی هەموو نامەیەکی ئاوا سادەی لاکۆڵانیدا دەنووسرا، رێک دەچێتە سەر لێوی باوکەکەو ئەویش دووبارە لەپێناوی گێڕانەوەی حەیادا، خۆی دەکوژێت.. وێنەکان لە ژمارە نەدەهاتن، هەموویان خاوەن چیرۆکو فیلمی خۆیانبوون. کۆیان دەکەمەوەو لە دۆسیە زەردو کۆنەکانیان دەنێمەوە.

ئێمە هەرسێکمانین، بەرەو سەرەوە هەڵدەکشێینو منداڵێکی پاکەتفرۆش پاشەوپاشو روو لە ئێمە بەرمان کەوتووەو بە من پێدەکەنێت، ددانە وردەکانی دەبینم کە تازە توێژێکی زەردی جگەرەیان لە خۆیان گرتووە، هاورێ شاعیرەکەم دەیەوێت منداڵەکە دوور بخاتەوەو منیش هەستی پێنەکەم.

– لە دونیادا لەوە دەترسا منداڵا دوای بکەونو بەردی تێبگرن.. بە منی دەوت: (ئەگەر شێتبووم، لە ژوورەوە بمبەستنەوە، ئاخر بەو رەشییە نییە، من پێستم زۆر ناسکە، یەک بەردم تێبگرن، هەموو گیانم دەتەقێت.)

دایکم دەڵێت:

– حاڵ خراپ خۆم.. بەساقەوبم ئێستاکانێ شعورو شتی نەماوە.

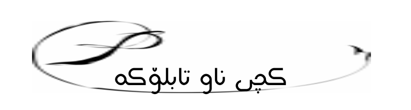
لەبەردەم دەرگایەکی بچووکدا، کە پێپلیکانەیەک لەودیوییەوە دەست پێدەکاتو مەگەر خوا بزانێت لەکوێدا کۆتایی دێت، دەمەوەستێنن. دایکم دوودڵە، هاورێکەم لە گیرفانیدا پارچە کاغەزێکی بچووک لە شێوە تکتێکدا دەردەهێنێتو دایکم دڵنیا دەکاتەوە، کە خۆی وەرەقەی بۆ بڕیوم.

بە تەنیا سەرناکەوم.. لەبەر ئەوەنا هێزی سەرکەوتنم تیا نییە، لەبەرئەوەی لە تاریکایی سەر پلیکانەکان تۆقیوم، کە وەک رەشایی نیوەشەوێکی زستان بەسەر پلەکاندا خۆی درێژکردووەتەوە. بە یارمەتیی هەردووکیان، پلەبەپلە سەردەکەوم.. من هەمیشە لە چیرۆکدا بە پلیکانەدا سەردەکەوم، هەرگیز خۆمم نەبینیوە دابەزم. رەنگە هی ئەوە بێت رووداوەکە لە سەرەوە کۆتایی دێتو پێویست ناکات من زەحمەتی هاتنەخوارەوە بکێشم.

لەسەر کورسیی فەرمانبەرەکان دادەنیشمو چاوم لێیە هێشتا فایلی ئەمرۆ هەڵنەگیراوە، کەچی گەر لە دوورەوە سەیری بکەیت، سەر توێژێک تەپوتۆزی گرتووە، هەموو شتێک لەو مردووخانەیەدا وابوو، قەدەرێکی کەم پاش هاتنە ئەوێی، تۆز دەیگرت، تۆزێکی زەرد.. کە من ئێستاش ناوی دەنێم تۆزی مردن.. من ئەو شەوە کە لەوێ هاتمەوە، دەتوت لە چاخێکی زۆر کۆنەوە رێم هەڵە کردووەو بە لاڕێیەکدا رێم کەوتووەتە ئەم سەردەمە.

فایلەکەم کردەوە، تەنیا فۆرمو وێنەی کچێکی تیا بوو، کە خەتێکی گەورەی ناخۆش -بەڵام روون- لەسەری نووسیبوو (هانا هاشم کەمال.. خوێندکاری قۆناغی یەکی کۆلێژی پزیشکی، لە گەڕانەوەیدا لە رێگای بەغدا، بە کارەساتی ئۆتۆمبێل گیانی لەدەستداوە) لە خوارەوەی فۆرمەکەدا، وەکو پەراوێزێک بە جافێکی سوور نووسرابوو (تێبینی: ئەمە تەنها مردووە کە تۆماری دەکەین، لە پاش دە سەعات لە مردنی، هێشتا هەڵمی لێهەڵدەستێت..!!) لە خوارتر ناوی فەرمانبەرەکەو ئیمزایەکی ئاڵۆزی خۆی کە دەتگوت هێڵکاریی مردنە، جێهێڵرابوو.

ماخۆلانم پێکەوت، ئەوە من نەبووم تا هاتنەوەی باوکم بە بێدەنگی دابنیشم، ئاخر بێدەنگی لەو بینایەدا زۆرتر رەنگی مەرگی دەڕشت. هەستام بەرەو هۆڵی تەرمەکان رۆیشتم، دەزانم شەوەو سەیرکردنی مردووش بۆ کەسێکی زارەترەکو تۆقیوی وەکو من، ئەنجامێکی باشی نابێت، بەڵام

سەرەڕۆییەکەم پاڵم پێوە دەنێت بچم، (هانا) ببینم. دەرگا ئاسنینەکەی هۆڵەکە دەترازێنم‌و دڵم هێندە پەلەپەل لێدەدات، بەئاسانی گوێم لەدەنگێتی.. تەمێکی سپیی قورس، شاڵاو بۆ دەم‌و لوتم دەهێنێت، تا ئەو کاتە نەمزانیبوو بۆنی مردن، کەسکونترین بۆنی ئەم گەردوونەیە.

بۆنی شێ‌و تەڕی دەکەیت..

زۆرتر دەچیتە تاریکییەکەو ئەگەر گوێت لەدەنگی دایکت نەبایە، کە بسمیللای دەکرد، ئەوە دەتوت کە ئەوانت لەگەڵ نەماوە، دواپلەی پلیکانەکە دەبڕیت، یان راستتر وایە بڵێم دەتبڕێت‌و خۆت لە هۆڵێکی ساردی تەسکدا دەبینیتەوە.

چەند نەخۆشێکی لەڕولاواز لەسەر کورسییە چڵکنەکانی بە بێدەنگی دانیشتوون، تەنها یەکێکیان نەبێت بە هەردوو قاچییەوە چووەتە سەر کورسییەکەو بە ئاوازێکی خۆشی فارسی، قورئان دەخوێنێت. ئاگاییم ئەوەندەم کۆمەک پێدەکات کە هەستی پێبکەم، جارجار لەنێوان ئایەتێکو ئایەتێکی تردا، شیعرێکی خیام ئەوەندە وەستایانە دادەنێت، کە کەم کەس دەزانن ئەوە قورئان نییە. دەمەوێت بۆی راست بکەمەوە، وتەکان تا سەر زمانم دێن، بەڵام وەک شتێک زمانم بەسترابێت، ناتوانم بیانڵێم.

دەرگاکەم کردووەتەوە، گوێم لە دەنگی ریکۆدەری پاسەوانی کۆگای دەرمانەکەی ئەوبەرە کە لە ترسی تەنیایی، گوێی لە بێکەڵکترین گۆرانیبێژی میللیی شار گرتووە. وەکو ئەوەی بۆ

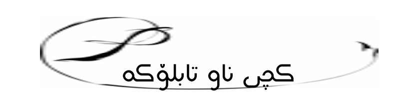
ژووری نوستنی کەسێک بچم، بە ئەسپایی‌و ڕێزەوە دەرگاکە دادەخەمەوەو هەنگاو هەڵدەهێنم. بەبەردەم مردووی یەکەمدا رەتدەبم‌و ناوێرم سەیری بکەم. دەبێت ئەوە بڵێم کە ئەوەندە بەدبەخت بووم، (هانا) دوایەمین تەرم بوو لەو ریزبەندییەی بەپێی حروفی ئەبجەدی دایاننابوو. واتە دەبوو هەموو مردووەکان تێبپەڕێنم، ئینجا دەگەیشتمە ئاستی ئەو سەرچەفە سپییەی ئەو لەژێریدا بێباک راکشابوو.

-چـــــیـــــــت دەوێت...؟

دەنگێکی قرخن، وەک لە دۆڵێکی دوورەوە بانگم بکات، رایچڵەکاندم. بینیم یەکەمین تەرمە کە لە کۆنیدا ئەوەندە زەرد ببوو، دەتوت خوێندکارێکی ناشیی پەیکەرسازی، لە قوڕی دەستکرد بۆ مامۆستای دروست کردووە. لە شوێنی خۆی راست بووەوە، روو لە من چاوەڕێی وەڵام بوو، هیچم بۆ نەوترا.. هیچی چی؟ تۆش بیت هیچت بۆ دەوترێت؟

دەست دەکەیت بە گریان..

ناتوانیت، نە فرمێسکێکت بۆدەرژێت‌و نە نوزەیەکیشت لێوە دێت. دەزانم چاوم پڕ بووە لە ئاو، بە شێوەیەک بە ئەستەم لە لێڵییەکەدا ئەو فەڕاشە ردێنسپییەم بۆ دەبینرێت کە وەکو دەرگاوانی بەهەشت بێت، هەموویان بە تکتەکانی ناودەستیانەوە، چاوەڕوانی ئاماژەیەکی ئەوون. بە منیشەوە کە هەتا ئەوکاتە لەنێوان دایکم‌و سکرتێرەکەدا کە قەیرەکچێکی

غەمگینە، دانیشتوومو چاوم زەق زەق بۆ بەرامبەر دەڕوانێتو هیچێکی لێ نییە خۆمی پێوە بخلافێنم.

من نازانم، بەڵام دایکم دەڵێت شوکور لە هەموویان باشترم، قەیرەکچەکە نائومێدانە چاوێک لەمندەکاتو لەدایکم دەپرسێت:

– باجی، ئەم کوڕەی تۆ لە چییەوە وای لێهات؟

ناهێڵێت دایکم دەم هەڵبێبێتەوە، درێژەی دەداتێ:

– بیرکردنەوە وای لێنەکردبێت، باشە.. ئێمە هەرچیی نەخۆشمان هەیە، بیرکردنەوە سەری لێ شێواندووە.

هەنکەهەنکو قرخەقرخی سنگی هاوڕێکەم، لەو گفتوگۆ بێتامەم دەچرێتو دەڕوانم ئەو کوڕە شاعیرە، دەستی گرتووە بەو ناوچەوانە زلەیەوەو فرمێسک وەکو شەستەبارانی پایز لە چاوانییەوە دێتە خوارێ. خەریکە دڵم تەنگ دەبێتەوە، دایکم قۆڵم دەگرێتو بەدەم خوێندنی ئایەتەلوکورسییەوە دەمداتە دەست فەڕاشە پیرەکەو ئەو بە سۆزێکی باوکانەوە، دەست دەخاتە سەر شانمو دەربازی ئەودیو دەرگاکەم دەکات.

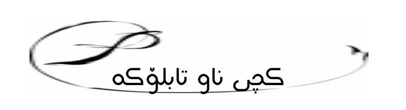
من لە ژیاندا لە شەڕی زیندووەکان هەڵدەهاتم، ئێستا ریشم بووە بە شەڕی مردووەکانەوە.. زۆرم لە خۆم کرد قسە بکەم، هیچم نەوتبوو کە مردووەکەی تەنیشت ئەویش لەسەر بەستە کاشیبەندە سپییەکە هەستایەوەو هەمان پرسیاری کردەوە، لە ساتێکی کورتدا کە خۆمو کەسیش نازانێت چەندی خایاند،

(هانا) نەبێت، هەموو مردووەکان هەستابوونەوەو لەسەر ئەو زەوییە ساردەی هۆڵە شێدارەکە، ڕوو لە من دەستی یەکترییان گرتبوو، تا بواری دەربازبوونم بۆ نەهێڵنەوە. بە ئیقاعێکی سەربازی، هەموویان بەیەکەوە قاچیان دەجووڵاند، ڕاست چەپ.. ڕاست چەپ.. تا ئەودەمەش نەمزانیبوو، کە لە مردندا رژێمێک هەیە چاودێریی هەڵسوکەوتو ڕێڕۆیشتنی مردووەکان دەکات. ئەوە تەنها سات بوو من لە ژیانمدا ڕقم لە مردن بووبێتەوە، چونکە ناچار بە سیستمێکی دەکردم، کە من بە هەموو تەمەنم لێی ڕامدەکرد.

– دکتۆرە ناهێڵێت کەس لەگەڵ نەخۆشەکانیدا بچێتە ژوورەوە.

کچێکی سپیکەلەی ناسک بە چاویلکەیەکی چێوەزیوەوە لەپشت مێزێکی ساجی تۆخەوە دانیشتبوو و موتالای کتێبێکی ئینگلیزی گەورەی دەکرد، وا ئێستا لەبەرم هەستاوەو فەرمووی دانیشتنم لێ دەکات.. تا ئەوکاتە من چاوەکانم پڕ بە هەردوو کالانەکە کرابونەوەوەو دەڵێیت دەمەوێت هەرچیی شتی ئەو ژوورەیە، بە چاو قوتی بدەم.

مردووەکان بە سەرو قۆڵی قرتاوو ناوسکی هەڵدڕاوەوە، بە خوێنێکەوە کە قەتماغەی گرتووەو مەییوە، بەرەو ڕووی من دێنو تا دێت منیش پاشەوپاش لە تەرمەکەی (هانا) نزیک دەبمەوە. وەک هەمیشە پەرجوویەک ڕوودەدات، چیرۆکنووس دروستی نەکردبایە، من لەو هۆڵەدا لە ترسدا بەتەنیا گیانم

دەردەچوو. چاو دەنوقێنمو چاو دەکەمەوە، وەکو ئەوەی هیچ رووینەدابێت، هەموو مردووەکان لە جێگە رەقەکانی خۆیاندا راکشاونو سەرچەفەکان توانای داپۆشینی هەموو جەستەیانی نییە. نیوەڕووتو نیوەپۆشتە، بێدەنگو سامناک لە جێگەی خۆیان نوستوون. درەنگ تێدەگەم ئەوانە هەمووی خەیاڵاتی فراوانی من دروستی کردبوون، ئەگینا لەوەتەی دونیا دونیایە، مردوو لە شوێنی خۆی نەجووڵاوە.

جارێکی تر ئەو کچە سپیکەلەیە کورسییەکەم بۆ دەجووڵێنێتو ئاماژە دەکات لەسەری دابنیشم، منیش وەکو گیاندارێکی سرکی کێوی، هەر دەڕوانم. دەڵێیت من جارێکی ترو لە زەمەنێکی تردا رێم کەوتووەتە ئەم ژوورەوە. بە چواردەوری خۆمدا هەڵدەڕوانم، لەپڕدا قاقا دەتەقمەوە.. پێدەکەنم. ئەوەندە پێدەکەنم، چاوم لێیە ئەویش لە سەیرکردنی منەوە بەبێ هۆ کەوتووەتە پێکەنین.. دەخەنیین.. ئەوەندە دەخەنیین تا چاوی هەردووکمان پڕ دەبێت لە ئاو.

بیرم دەکەوێتەوە، لە کتێبە سایکۆلۆژییەکاندا بەرچاوم کەوتووە چۆن چارەسەرسازیی دەروونی لە رێی خۆبەهاوڕێکردنی نەخۆشەکەیەوە، کارەکانی خۆی مەیسەر دەکات، پێموت:

– فەرموو دانیشن.. ببورن ژوەرەکەم کەمێک تەنگە، بۆ شازادەیەکی ناسکی وەکو ئێوە، دڵنیام هەر هیچ نییە.

زانیم هەڵەیەکم کردووە، نەدەبووایە بڵێم تەنگە. ئاخر ئەو نەخۆشانەی تووشی دڵتەنگی دەبن، دەبێت بیانپارێزیت لە بەرکەوتنی وشەکانی: تەنگ، تەسک، توندو قەپات..

هەڵەکەم راستکردەوەو وتم:

– کەرەمکەنو گەورەمانکەن.. هەرچەندە دڵنیام ژوورەکەم بۆ شانو شکۆی ئێوە، زۆر دڵگیر نییە.. دەی بڵێم چی، وا رێککەوت. تازە لە دەرەوە هاتوومەتەوە، خۆشت دەزانیت لێرە لە رێکخستنی ژووردا، کەس کار بە دیزاینەر ناکات، بۆیە مەزاجە خراپەکەی من، هەر ئەوەندەی تیا بووە.

گەیشتوومەتە ئاستی تەرمەکەی (هانا).. دەست دەبەم سەرچەفە سپییەکەی لەسەر رابماڵم، وەکو لە راپۆرتی نێو فۆڕمەکەدا نووسرابوو، ئاوا بوو؛ هێشتا هەڵمی لێ هەڵدەستا. هەڵمێکی تەنکی فێنکی بۆنخۆش کە تژی بوو لە بۆنی جەستەی خۆی، سەرم شۆڕکردەوە بەسەریدا، چاوم قەتیس کرد، راستەوڕاست ئەو شتەی لە فیلمە ترسناکەکاندا روو دەدات، رووی دا؛ بە خێرایی چاوی کردەوەو بە ئەسپایی وتی:

– یارمەتیم بدە...

تا ئەو کاتەش لە منی نەدەڕوانی، دەتوت بەو تارماییە دەڵێت کە لە هەڵمی جەستەی بلورینی خۆیەوە دروست بووەو ئێستا ئەویش لە بنمیچی هۆڵەکەدا گیری خواردووە. نەترسام، ئەوە

یەکەمین جارم بوو لە ژیانمدا نەترسم، ئاخر من بەر لە تۆزێک، هەموو تخوبەکانی تۆقینم بڕیبوو، تازە ترس لە فەرهەنگی مندا مانایەکی نەدەدا، وتم:

- دەتوانم چیت بۆ بکەم؟

بەرامبەرم وەستابوو، هێشتا ئاسەواری پێکەنینەکەی لە رووودا مابوو، بە مەکرێکەوە کەمێک ناوچەوانی گرژ کردو وتی:

- دەستتان خۆش، هەر وا دەبێت.. بەڵام لە هەڵبژاردنی ڕەنگی بۆیاخەکەدا، کە کاکاوییەکی تێرە، وا دەردەکەوێت دەروونی جەنابتان کەمتر لە هی ئێمە ئاڵۆز نەبێت. ڕاڕاییو دوودڵیو بڕوابەخۆنەکردنی تیا دەخوێنمەوە، نازانم.. لەوانەشە وا نەبێت.

ئەو دەیویست بۆ بەغدا بگەڕێتەوە.. بەردەوام دەیوت موحازەرەم هەیە. کۆرسێک دواکەوتووم یارمەتیم بدە با نەکەوم. ئەوەی لەدەستم هات، کردم. لەو هۆڵە شێدارە سامناکە دەربازم کردو لە ژووری فەرمانبەرەکاندا بەیەکەوە دانیشتین. چاکەتە تەپوتۆزاوییەکەی خۆمم دابووێ، ئاگام لێبوو هێشتا هەر هەڵدەلەرزی، زۆر کەم دەدوا، منیش هیچی وام نەبوو لەگەڵیدا باسیبکەم.. لە ژیانیشمدا سەختترین گفتوگۆم لەگەڵا ئەو کەسانەدا بوو کە پێشتر هیچ یادگارییەکەم لەگەڵیاندا نەبووە، بەڵام وام مەزەندە دەکرد لە شوێنێکی دوورو لە ڕۆژێکی دووری تردا، ئەم دانیشتنەی منو هانا دەبێتە یادگارییەک، کە

دەرگای قسەکردنێکی زۆرمان لەبارەی یەکترییەوە بۆ دەکاتەوە.

وەکو پەردەیەکی شانۆییمان نمایش کردبێت، بۆ ساتێک هەردووکمان بێدەنگ بووین، دیار بوو شوێنگۆڕکێمان بە جێگەکانی خۆمان کردبوو، وابزانم لەگەڵ پێزانینەکەی مندا، ئەویش هەستی بەو منداڵکارییەی خۆی کرد، بۆیە کەوتە خۆیو وتی:

- وا بزانم ئێوە میوان بوون.. فەرمووون بزانم چیتانە.

دەیزانی کە لەو ماوە کورتەی پێشوودا، زۆر شتی درکاندووە کە نەدەبا بیدرکاندبایە، ئادابی پرسیارکردنەکەی گۆڕابوو، تازە بۆ ئەو درەنگ بوو بتوانێت وەکو دکتۆرەیەکی دەروونی لەگەڵ مندا بئاخافێت. ئەو دەیویست هەرچیی زووترە، لەکۆڵ خۆیم بکاتەوە. لەو بیرکردنەوانەدا بووم، کە چاوم چووە سەر ئەو پارچە ساجە رەشەی، بە شێوەیەکی ئەندازیارییانە ناوی خۆی لەسەر هەڵکەنرابوو: (د. هناء هیشام کامیل)، ڕاچڵەکیم. زارم داچڕیو چاوم زەق زەق کردەوە، خۆم دەمزانی هەناسەم تێدا نەماوە.. زۆرجار مرۆڤ هەست دەکات کە مردووەو تەواوبووە، کەچی کە دواتر وا دەرناچێت، ئەوەندە پێی دڵتەنگ دەبێت، کە جیاوازییەکی وای نییە لەگەڵ دڵتەنگبوون بە مردن. من هەرزوو و بەر لەم نەخۆشییەش، وا بووم. وتوومە شەڕ لەگەڵ مردندا بەوە ناکرێت کە ئەو وەکو

کاسپەر سەد تیری ئێمە بەناویدا تێبپەڕێتو هیچی لێ نەکات، بەڵام تەنیا تیرێکی ئەو، ئێمە لە شوێنی خۆی لاربکاتەوە.

بەڕێم کرد.. تاکسییەکم لەو شەقامە چۆڵەی پێش فەرمانگەکە پەیدا کردو دەستەودامەنی شۆفێرەکە بووم، کە ئەم خوشکەم بۆ بگەیەنێتەوە ماڵەوە. کوڕێکی گەنجی پڕ لە ژیان بوو، بە چاویدا مرۆڤێکی ئارامو لە پیاوخراپ نەدەچوو. من ئەو شۆفێرەش بە تاوانبارێکی تر دەزانم، ئەگەر ئەو ئەوشەوە (هانا)ی نەگەیاندایەتەوە ماڵەوە، ئێستا دوای ئەو هەموو ساڵە، من تووشی ئەم کارەساتە نەدەبووم.. کە گەڕامەوە مردووخانەکە، باوکم هاتبووەوە، تورە دیاربوو، پێیوتم:

– باوکەکەم نەدەبوو ئێرەت بەجێبهێشتایە..

من بەو دەمەوەرییەی خۆم، وەڵامێکی حازربەدەستم دایەوە:

– باوکە ئێرە مردووی لێیە، قابیلە خەڵک چی لە مردوو دەکات؟!

ئەفسەری لێکۆڵینەوەکەش هەر وای وتبوو، وتبووی قابیلە خەڵک مردووی بۆ چییە؟ بەڵام بەوەدا کە کچێکی جحێڵو ناسک بوو، هەموویان غایلەی خراپیان دەبردەوە سەر باوکم کە وەکو تاکە پاسەوانی ئەو شەوەی مردووخانەکە، مابووەوە.. من هیچم نەدرکاند، وتم ئاگام لە هیچ نییە. باوکمیان بە تاوانی کەمتەرخەمی بەرامبەر ئەرکەکەی‌و فڕاندنی تەرمی کچێک بۆ

شوێنێکی نادیار، بە چەند ساڵێک حوکم دا. من بە ئێستاشەوە ئەمەم لەلای کەس باس نەکردووە.

نەمدەویست هیچیشی بۆ باس بکەم، ئەگەر دکتۆرە هناء زۆری لێ نەکردمایە، لەسەر کورسییە چەرمەکە هەستامو وتم:

– خانم حەزم نەدەکرد لێرە بمبینیتەوە.. من ئەو کوڕێژکەیەم کە ساڵی (١٩٨٩) ئێوەم لە مەیتخانەی سلێمانی رزگارکردو بەو هۆیەشەوە باوکم چەند ساڵێ زیندانی‌و من تەمەنێک ئیشی قورسم بۆ خۆم بڕییەوە.. لەو هەموو زەمانگۆڕینەدا، باوکم ئامادە نەبوو لە زیندان بێتە دەرەوە، ئەو رۆژانەی راپەڕین روویان دا، یان زیندانەکان دەشکێنران، باوکم دەهاتەوە ماڵەوەو دواتر دوای گەڕانەوەی حوکومەتێکی نوێ، باوکم دەچووە بەردەم زیندانەکەو داوای دەکرد زیندانیی بکەنەوە.

جەنابی دکتۆرە..

باوکی ئێمە ئەوەندە بیری لە دیارنەمانی تەرمی ئێوە کردبووەوە، کە لە دواجاردا خۆشی ئەو بڕوایەی لەلادروستببوو کە هەر خۆی تەرمەکەی جوڵاندووەو بردوویەتی بۆ شوێنێک، کە ئێستا بیری نەماوە. دکتۆرە گیان، باوکم هەتا مرد، هەستی بە مۆتەکەی ئەو گوناهە گەورەیە دەکرد لەسەر سنگی.. ئێستاش دوای ئەو هەموو ساڵە، خۆشحاڵم کە ساغو سەلامەت لەم شارەدا دەتبینم خزمەت دەکەیت.

من قسەم دەکردو دکتۆرە هناء دەگریا، بەدەم هەنسکهەڵدانەوە دەیوت:

– چاک لەبیرمە، ئەو مەیتخانەیەی فەرمانبەرەکان ناوی منیان بە هەڵە لەسەر فۆرمەکە نووسیبوو.. (١٦) ساڵە من بیر لە تۆ دەکەمەوە.. من دونیا بە شوێن تۆدا گەڕام، ئەرز نەما پێی تێنەخەم، وڵات نەما سۆراخی تۆی تیا نەکەم.. تۆ ئەم هەموو ساڵە لە کوێ بوویت؟!

منیش هەناسەی قووڵم دەدایەوەو دەمگوت:

– دکتۆرە گیان، کچە کاڵەکەی من، هەر لەم شارەدا بووم، لەم شارە.. لەڕۆخی فەرامۆشیدا.

ئەو دەستی پێکردەوە، ئەمجارەیان هێندە شاعیرانە دەدوا، کە من دوودڵ بووم لەوەی لەبەردەم دکتۆرەیەکی دەروونیدام، یان لەپێش ئەو کچە شاعیرەیەی کە لایەکی نووسەرو سیاسییەکانی وڵات بۆی حەیران ببوون.

نەمویست گوێم لەو هەموو سۆزە رژاوو پەرتە بێت کە ئەو بە چواردەوری خۆیدا هەڵیدەرشت، من هەمیشە وابووم، لە خووپێوەگرتنو پیاهەڵدانی کچان هەڵاتووم.. ئێستاش دەرگاکەم کردووەتەوەو دایکمو هاوڕێ شاعیرەکەم بە پرتاو خۆیان هاویشتووەتە ژوورێ. من وامزانی لەوێ رۆیشتووم، هەڵبەتە دکتۆرە هنائیش هەر وا تێگەیشتبوو، من چوومەتە دەرەوە..

هەر بە چاوی تەڕو بەدەم هەنسکهەڵدانەوە، رووی کردە دایکمو وتی:

– بۆ زوو نەتانهێناوە؟!.. لێی پیس کردووە.. بڕۆن بیخەوێنن، کارەبای لێبدەم.

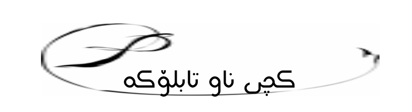
دەرگاکەم کردەوەو لە رووی ستایشەوە دەستی چەپم بەرز دەکەمەوەو وا بزانم دەڵێم:

– سوپاس.. خانم گیان.

(٢٠٠٦)

***(مردووەوان) وشەیەکە خۆم دامتاشیوە، نزیکییەکی زۆری هەیە لە وشەی (زێوان)ەوە کە بە مانای پاسەوانی گۆڕستان دێت، بەڵام ئەو وشەیەی من، بە مانای پاسەوانی تەرم دێت.**

خۆکوشتن لەسەر باڵی فلامینگۆ

گوێزانێک وا لەسەرمدا.. هەر راچڵەکیم، شوێنێکی خۆم بڕیوە. ئەم گوێزانە خۆم دروستمکردووە.. شەوێک نەنوستوویتو بەیانی لە مێشکتدا هەڵتۆقیبێت. نا بیستو نۆ سالی رەبەقە من خەریکی دروستکردنی ئەم نەشتەرەم. بیرمکردەوە هەندێک تەلی تێرامانی زیادەڕەوم بپچڕێنم، ئەم گوێزانەم لە مێشکی خۆمدا دروستکرد.

کەسێک بە قادرمەکاندا سەنگین سەنگین.. تەپ تەپ.. دێتە خوارێو من هاوڕێتمی ئەو، لە خوارەوە هێواش هێواش بۆ سەرەوە دەفرم. دەزانم دێن قفڵەکەم دەکەنەوە، یان راستتر قفڵم دەکەن، ئاخر من تا ئێستا دەستو پێم نەبەسترابوو، تەنیا قفڵی روو لە دیوار بووم. هەمیشە کە دێن، من خۆم بە دۆزینەوەی مانای ئەو میتافۆرەوە دەخلافێنم، کە بەڕاست ئەوان لە هاتنیاندا دەمکەنەوە، یان قفڵم دەکەن؟! فەرمانت پێدەدەن روویان تێبکەیت. هەردوو دەستت پێکەوە جووت دەکەنو تاڵێک نایلۆنی رەشی گرنجگرنجی تێهەڵدەکێشنو بە راکێشانێک، دەستت قفڵ دەبێت. وەلێ خەیاڵت رەحەت بکە، خۆت کراویتەتەوە.

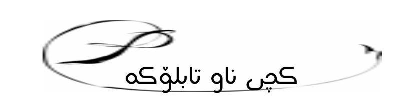
ئەم کەلەپچە ئەمریکییانە، لە کەلەپچە ئاسنەکان سووکترن، بەڵام لە ئەوانیش مەحکەمو پێوەندترن. بیرتدەکەوێتەوە مرۆڤ چەند لە ئامرازو هۆکاری دەستبەسەرداگرتنندا کارامەو کەماڵە. لە ناخی دڵەوە قەشمەریم بەزانست دێت.

دەستم مرەکەباوی دەبێتو بیرمدەکەوێتەوە ئەم چیرۆکە هی نوسینەوە نییە، هەروەک چۆن بەجارێ خوێندنەوە لێی تێناگەیت، بەدووجاریش.. کەلەسێ جار زیاتریش خوێندتەوە، ئیتر دەچیتە ناوێو ناتوانیت بێیتە دەرەوە، رەنگە لە حاڵو ماڵت بکات، قاڵت بکات بەخۆیەوە، ئیشەکەت لەدەست دەربهێنێت، سەرت لێ بشێوێنێتو ژیانت تاڵبکات. من پێشنیار دەکەم ئەگەر تا ئێرە هاتوویت، بوەستەو مەیخوێنەرەوە.

ئەم چیرۆکە ژیانی تۆیە، ژیانی راستەقینەی تۆ. ئەوانیش لەگەڵ نووسینەوەیدا نین، ئەوەتا دەڵێت: "سەرت بکەرەوە بە کۆشی دایکتداو ئەو حیکایەتە سەجل مەکە، چما لە رووت هەڵدێت ئەو خوێنە رژاوانە بنووسیتەوە؟"

من سەرم دەدا بەدارو دیواردا.. ئا.. دەزانیت چۆن هاتمە ئێرە؟ لەسەر سیلەی کۆڵانە تەسکەکەوە دەستم گرت بە دیوارە بەردینەکانەوەو خۆشخۆش هاتم، بۆ ناو ئەم چیرۆکە هاتم، من پێشتر هەڵاتبووم.

هێشتا لەلام روون نییە، من چۆن ئەم رۆحە بەدەی ترم دۆزییەوە، نا.. هەر گومانیشم هەیە بە راستی دۆزیبێتمەوە.

هەندێک کەس لە واقیعدا وندەبن، دەبێت لە خەیاڵدا بۆیان بگەڕێیت، کەچی من لە خەیاڵدا ونبوومو وا لەسەر جادە سۆراخی خۆم دەکەم. بۆنی رازییانە لە خەیاڵم دێت، هەر وا خەریکم لاژەلاژ رێدەکەم، قاچە درێژەکانم لەگەڵم نایەن، ئەوە خۆمم بەزۆر بەشوێن خۆمدا کێشیان دەکەم.

هەموو جەریانەکە لەوێوە دەستی پێکرد؛ کە تۆ وێنەیەکی فۆتۆگرافی رەشوسپیی نیوپۆسکارتی ئەوت، لە کۆنترین مقەبای ماڵەکەدا، لەو سەردابە شێدارو تاریکەتدا، لەژێر شووشەی شکاوو تاڵی لەحیمو گڵۆپی سووتاوو نینۆککەری کولدا، دیتەوە. تۆزی بیستو نۆ ساڵی لەسەر خۆی هەڵگرتبوو. کە ئاوا لێت دەڕوانی، دەتوت لە ئەرشیفی کۆنە رەسمچییەکی ئەم شارەوە دەرتهێناوە. ئەو چاوە زەقو لوتە درێژو سمێڵە پڕەی، چەند لە ئێستای من دەچێت. غەریب..! وای خۆمی پێش بیستو نۆ ساڵ چەند لە ئێستام دەچم.

لە ترافیکێکدا هەر وا وڕو گێژ لە خۆمەوە وەستاوم، گڵۆپ قرمزییەو ترافیک شلۆغە، بۆ چرکەیەک لە جامی پرشەپۆلی ئەمبولانسێکدا خۆم دەبینم، ژاکاوو مەلول دەستم بۆ رادەوەشێنێت.. فریا ناکەویت جوابی بدەیتەوە، گڵۆپ کەسک بووە.

رادەکەیت.. خاودەبیتەوە.. بەهەڵوەرە دەڕۆم.. لەسەر شۆستەیەک دانیشتوومو فکردەکەمەوە، بەو چالاییەی رۆحمدا بە میسلی پاژنەهەڵکێشێک دەچمو بەو خیسییەی زارم، لە

سانتییەکی پیس. بەهای هیچم نییە، میزەڵانێکی بۆشم، نە لە زەوی‌و نە لە ئاسمان، من لە فەزادا وەستاوم.

سەیرە! لە شارێکدا خۆکوشتن پێویستی بە برێک پارە ببێت، من سڵ لە خۆخنکاندن یان خۆهەڵواسین یان خۆکوشتن بە چەقۆو ئاگر ناکەمەوە، هەر لەبەرئەوە نا کە ترسنۆکم، یان ئەوانەم پێ سوننەتییەو وەک کاراکتەری چیرۆکێکی نوێ، حەزدەکەم بە رێگایەکی تر خۆم لەناوببەم.. نا. بەڵکو حەزدەکەم ئەگەر ئەو ژیانەی دەمەوێت، ناتوانم هەڵیبژێرم،

با لانیکەم وەک نووسەرەکەم، مەرگم بە دڵخوازی خۆم ببێت. من حەزم لە خۆکوشتن بە دەمانچەیە.. یەک زرمەو تەواو.. نیوەشەوێکی هاوین، نە خوڕەی چەم بێدەنگ بکاتو نە ریتمی دونیا بشێوێنێت. زرمەیەک تەنیا وەنەوزی چەند مەلێکی لانەوازو پەڕاگەندەی سەر درەختێکی کالیپتۆس بپچڕێنێت، کە خوداش نازانێت کێ روواندوویەتی. ئەوەتا گوێم لە شەقەشەقی باڵیانە هەڵدەفڕن.

سەیرە..!

بۆ گەیشتن بەو خەونەم، من ناتوانم دەمانچەیەک بکڕم، دەمانچەیەک کە لە لاجانگی راستمەوە سەرم هەڵبگرێتو بیستو پێنج سانتیمەتر ئێسقانی کەللەسەرم هەڵبتەکێنێت. من دەمرم، بەڵام دەزانم هیچ شتێک ناوەستێت، خۆم نەبم. کەواتە بوونی من هیچ نەبووە، ئەمە داخم دەداتێ.

هەنگاوەکانم زۆر گەورەن، دەبێت پەلەنەکەم.. هێندە گەورە، خەریکم هەڵدەتلێشێم. ئەم قاچە شلو شەوێرانەت دەرەقەت نایەن، ئەگینا لەوە زیاتر فرێیان دەدەیت.. ئەمە ئەو هەنگاوانە نین کە من لە زەینمدا دەیانێنێم.. نایەن.. بەدوامدا نایەن.. دەبێت تیماریان بکەم، ئەم برینانە لە ناوەوە خواردوویانم، پێویستیان بە سارێژە.

تۆ برۆ، من ئێستا نایەم. خۆم ناهێڵم بمرم، خۆ هیچم پێنەکرێت، دەتوانم کەمێک چاودێریی خۆم بکەم. وەک ئەوەی لە ئاو نزیک نەبمەوە، ساڵێک لەبەرچرا دانیشمو فیوزێک چاکنەکەم، خۆم نەهاوێمە بەر ماشێنە شێتەکانی ئەم شارە. من پیادەگەڕێکم وێڵ، سوبح تا شێو بەوجادانەوەم، ئەسڵەن هەر سواری ماشێن نابم. نا بەو شێوەیەش مرۆڤ بێدەسەڵات نییە، بونیام هیچی پێنەکرێت، دەتوانێت کەمێک مردنی خۆی ماتڵا بکات.

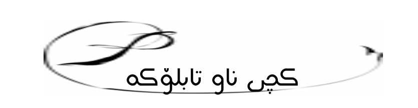
تۆ دەبێت مۆڵەت لە مردن درێژبکەیتەوە تا ئەم قاچانەت چاکدەبنەوە، هەرچییەکت کردووە، بگەرە دەرەوە. ئەم قاچانەی تۆ لەلای سستەری رووخۆشو دکتۆری بەویقار نەبێت، نەشتەرکاری ناکرێت. بۆ چاکبوونەوەیان من کاتێکم پێویستە، ئاخر لەم مەملەکەتەدا، قاچ لە هەموو شتێک پێویستترە. بۆ رۆیشتن نا، بۆ هەڵاتن لێی. کەچی من ئەو قاچانەم بۆ هەڵاتن ناوێت! نا.. رێکو راست دەمەوێت بە خۆمەوە بن، بەم جەستە شێواو کۆتەرە ئاسایەوەم.. ئاهـ. ئەگەر بتزانیبا چەندم ئێش

بەو قاچانەمە.

ماوەیەکە ئەمبولانس زۆر دەبینم، جاران وانەبوو، یان هی ئەوەیە من چاو لەسەرشت زۆر ورد دەکەمەوە، یان بە جادەدا زۆر دەرۆم، یان نا.. هەر بە راست من لە شارێکدا دەژیم، ماشێنی تیانییە، ئەمبولانس نەبێت.. دەڵێیت خەڵکی ئەم شارە یەکپارچە بیمارن. ئەمبولانسێک بەلاتدا فرتە دەکات، بڕوانە بزانە خودا رێگەی دانەناوە، بندەستی من نەبێت.

باوەڕناکەیت کەس هێندەی تۆ ئەمبولانس بەلایدا تێپەڕیبێت؛ جارێکیان کەژاوەیەک ئەمبولانس لەبەردەممەوە رێیان بەستبوو، ئەوەی پێشەوەیان تەرمی گۆرانییەکی تاقانەی تیابوو، فیشەکێکیان نابوو بەسەریەوە، فەقیرە دایکی بۆی دەگریا، کارێکی بۆ دەکرد، هەر مەپرسە.. رۆژێک دانەیەک بەلامدا رۆیشت، ئاسکێکی کوژراوی تیابوو. شەبەقییەکیان ئەمبولانسێک بەلاتدا لوراندی، بزنەکێوییەکی تیابوو، پاوانە لە قاچیدا بوو. من زۆر سوتفەی ئەو ئاژەڵە بیمارانە زۆردەکەم؛ چۆلەکەیەکت لەسەر دەستەبەرەیەکی سپی بینی، سەریان پێچابوو، گوایە منداڵێکی چەتوون سەری شکاندووە.. تەریق دەبوومەوە، ئەم شارە چەند حورمەتی فڕندەو ئاژەڵ دەگرێت.

بروسکەیەک لەپشتتەوە دێت، چاوت رێشکەوپێشکە دەکات، خەریکە قەتعی نەفەس ببیتو دڵت لەسەرخۆچووە.. هێور هێور گوێت لێیە، دەڵێیت لە زەمەنێکی ترەوە کەسێک جوێن بە تۆ دەدا.. هەر تاوێکەو چوویتەوە ناو خۆت.. بیر لە شتی شێتانە

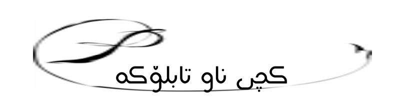
دەکەیتەوە، شتی سەیر سەیر؛ بیردەکەیتەوە ئیشی مرۆڤ ئەوە
نییە دەستکاریی شتەکان نەکات.. نا.. ئەوە وەزیفەی
مردووەکانە، مرۆڤ دەبێت دەستبدات لە هەموو شتەکانەوە،
شوێنگۆرکێیان پێبکات.. من ئێستا کە لەسەر ئەم کۆمپیوتەرە
دانیشتوومو ئەم چیرۆکە دەنووسم، دەڵێیت هێزێک دەستم
دەجوولێنێت. من ئەم پیتانە نانووسم. هەستێک لەسەر
کیبۆردەکە پەنجەکانم دەجوولێنێت، هەر لە خۆوە دەڵێیت ئەم
نووسینە لە ئەسڵدا هەیەو من ئێستا وا لەنێوان دوگمەکانی ئەم
کیبۆردەدا، وردە وردە دەیدۆزمەوە.. ئاخر وەک یارییەکی
منداڵانە، کە ئێستا ناوەکەیم بیرچووەتەوە، ئەم شتانە لە شوێنی
خۆیاندا نین. دەبێت دەستکارییان بکەیت.. بیانخەیتەوە شوێنی
خۆیان.. نا.. شوێنیان بۆ پەیدا بکەیت.. من دەبێت دەست لە
هەموو شتێک بدەم.. قورسەکان بجوولێنەو بچووکەکان بە
شەق فڕێبدە، تا لە جێگەکەیاندا ئەو کەنزە شاراوەیە بدۆزیتەوە.

ئەسڵی یارییەکەش کەنزەکە نییە، جووڵاندنەکەیە،
بیرتنەچێت..

من هەر وام بیردەکردەوە، بۆیە دەستم بۆ کوشتنیش برد..
هەرچەند لە جاران غەمگینتری کردووم، بەڵام لێی پەشیمان
نیم. لێمگەڕێن دەست بۆ هەموو شتێک دەبەم. دەبێت شوێنی
شتەکان بدۆزینەوە، ئەم ژیانە لە یاریی جوڵاندنو دۆزینەوە
بەولاوە، شتێکی تر نییە.

من پێویستم بە کەسێکە، توند رامبتەکێنێتو بمداتەوە دەست
خۆم.. من لە خۆم ونبووم.. تۆ کە شتێکت لێ ون دەبێت، دوای
قەیرێ سەراوبنکردن، لە شوێنێک دەیبینییەوە. زۆر جاران ئەو
شتانەی لێت وندەبن، لەو شوێنانەدان کە هەر عەقڵت بۆیان
ناچێت. دەڵێیت پەیوەندییەکی نهێنی لەنێوان شوێنو ونبووندا
هەیە، کەچی من ئێستا کە ونم، زەبو زیندووش خۆم دەبینم،
بەڵام بۆم نادۆزرێتەوە، خەریکی بە شتی پڕوپووچەوە خۆت
قاڵدەکەیت.. کەم کەم تێدەگەم، مەرج نییە بینینەوە، دۆزینەوە
بێت.. کەچی ئەمە بۆ مەسەلەی کلیلەکە وا نەبوو.. ئا.. راست
دەکەیت، رووخسەت بدە ئەوەیان بۆ بگێڕمەوە؛ من ژنێکم هەیە
نیانتر لە سێبەری شۆڕەبیی سەر حەوز، کەچی لەگەڵ کلیلدا
ناتوانێت بەو شێوەیەی خۆی بێت کە هەیە.. ئەویش وەک
مێردەکەی، دەڵێیت دوو کەسە لەناو کەسێکدا.. رەنگە سەبارەت
بە کلیل، ئەو کەسەیان بێت کە کەمترین جار دەیبینم.. ئەویش
خۆی نمایشناکات، تۆ لە داوەکانی خۆتدا چاوت پێیدەکەوێت.

ئەو ژنەی من لە دونیادا هیچی لێ ون نابێت، بیری ناچێت
ساڵی (١٩٨٢) کرێچیی کێ بووین. لە پۆلی سێی سەرەتاییدا،
پێڵاوی ژمارە چەندی دەکردە پێی. ساڵی پار هۆدەی نوستنمان
چەند تەبەق تەپەدۆر بووە. وەستای بەلوعەچاککردنەکەی ساڵی
دوای راپەڕینەکە، سەعاتەکەی کۆرتز بووە. هەموو ئەو
وەرەقەی کارەباییانەی لەدوای هاتنمان بۆ شار، بۆمان
هاتبووەو مانگی چەندمان بۆ هاتبووە، هەمووی لەبەر بوو.
رۆژێک بۆ خۆشی پێتوت: "مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٢)،

چەندمان بۆ هاتبووەوە؟" وتی: "مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٢)، وەرەقەی کارەبامان بۆ نەهاتەوە، بەڵام مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٣)، چوار دینارو مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٤)، هەشت دینارو مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٥)، هەژدە دینارو سەدو پەنجا فلس..." ئاوابوو.. نازانم بەو بیرتیژییەیەوە، چۆن چۆنی کلیلی وندەکرد؟ وای لێهاتبوو تۆ بۆ دەرگای ژوورەکانی میوانو نوستنو مەتبەخ، یەکی دەستەیەک کلیلت دروستکردبوو.. دەستەیەک کە هەمیشە دواهەمین کلیلیان دەیکردەوە.. ئەوە هەورەبانەکە هیچ، لە ساڵی لافاوە زۆرەکەوە، کلیلەکەی ون بووەو نەمانکردووەتەوە. ئەو ژنەی تۆ لانیکەم هەفتەی دوو کلیل ون دەکات.. من بێ چەندوچوون بەشێکی مانگانەکەم لە دروستکردنەوەی کلیلدا تیا دەچێت.

ئێستا ئیتر وەک ئاسنێکی بەرباران ژەنگ خواردوومی.. بە وێنەی مەسینەیەکی کۆن، بەڵغەم کردووە.. ئەوەندەم تووێخ لێبووەتەوە، ها ئێستا ها تۆزێکی تر، ئەودیوم دەردەکەوێت. بە هەموو تەمەنت هێندەی ئەم سێ مانگەی دوایی، نەگۆڕاویت، گۆڕانێکی خێراو ناسروشتی.. خەریکە دەیکەیت بە خوو، لە جەمعو جەماعەتدا.. بەتەنیاو لەگەڵ خۆم.. ریپۆقی چاوی خومارو چڵمی ئەو کونەلوتە درێژانەو چڵکی گوێیە رەبەکانت دەخۆیت.. چێژ لە تامی تاڵو تفتو سوێریان دەبینم. بە پێچەوانەوە هێڵنج دەدەیت لە بەرامبەر خەڵکی تردا، قەشمەریت بە جوانیی گوڵێک دێت.. من جاران وا نەبووم.. نازانم بۆ چاوم بە کەس هەڵنایەت، بە منداڵە ساواکانیش، ئەوانەی کە هەموویان

جوانن. ئاخر مرۆڤ لە ساوایەتیدا نەبێت، ئیتر بە تولی عومری جوان نییە.

ئێمە منداڵمان دەبێتو من حەزم لێی نییە.. تۆ لە خۆتەوە بیر لە کوشتن ناکەیتەوە!..

من ئیتر خەڵکم خۆشناوێت، تەنها وەک خۆت لە فیکری ئەوەدایت ئەم ژیانە بۆ مرۆڤ شایان نییە.. هەر لەبەرئەوەیە رقم لە هەر لەدایکبوونێکە. ئەمرۆ پەستیت لەوەی کە خۆت دەبینیت خەریکیت ئەم هیچوپووچێتییە درێژدەکەیتەوەو منداڵێک بۆ ئەم دونیا بێمەعنایە، زیاد دەکەیت.. نا.. وامەزانن من رقم لەخەڵکەو لەخۆڕا دەیانکوژم.. من پیاوکوژێکی دڵڕەق نیم. تۆ ئەگەر لەبەر خۆشەویستی نەبایە، منداڵەکەی خۆتت دەکوشتو کۆتاییت بەم ماجەرایە دەهێنا.. تۆ ترسنۆک نیت.. بە حاکمەکەشم وا وت، بەدکتۆرەکانیش، وتم: "من ئەگەر ترسنۆک بوومایە، هەموو ئەوانەی ئێوە پێیدەڵێن تاوان، بەشەو دەمکرد.." تۆ هاوڕێکانی خۆت بە رۆژی رووناک دەکوشت.. لە کازیوەدا.. لە چێشتەنگاودا.. لە قرچەقرچی گەرمای بەر کوکوختییەکانی هاویندا.. لەعەسرە فێنکەکانو رۆژانی زەمهەریرو شەختەدا.. لە باراندا.. بەشێکی زۆری کچەکانم لە باراندا کوشتووە.. دەزانیت لە باراندا، کوشتن تامێکی تری هەیە؟!

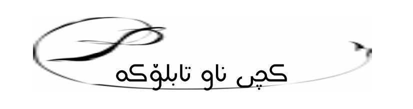
تۆ چوار ساڵە هەموو شەوێک لەسەریەک خەو بە فڕینەوە دەبینیت.. سەرەتا وەختە بوو شاگەشکە ببم، خۆمم دەبینی لە لالەزرێکی سەوزدا، لە دامێنی گردێکدا سەربەرەوژێر،

نەرمەراکردنێک رامدەکرد، باڵەکانم دەکردەوە. دەمدان بە یەکدا.. خێرا خێرا رامدەوەشاندن..گوێت لە شەقەشەقیانە؟.. ئەوەندەم دەزانی لە عەرد براوەمو لە ئاسمانم.. قەیرێک دەڕۆیشتیتو دواتر بە پێچێکی نیوکەوانەیی، ئاڕاستەکەتت پێچەوانە دەکردەوە. ئێستا چونکە سەربەرەوخوار بوو، باڵەکانم بە کەماڵی ئارەزوو دەکردەوەو رەها رەها خۆمم دەدایە دەست نەسیمێکی فێنک. با یاریی پێدەکردم، بەرزی دەکردمەوە.. دایدەگرتم.. جار جار بۆ ئەوەی هاوسەنگیت تێکنەچێت، شەپۆلێکت دەخستە باڵەکانتەوە، تۆ مەستی هەوای خۆت بوویت، کە زرمەیەک گەرماییەکی خێرای دەخستە ژێر باڵمو چەند گەزێک لە شوێنی خۆم بەرزی دەکردمەوە، دواتر خول خول، وەک پەڕۆیەکی تەڕ لەو ئاسمانە دەکەوتیتە خوارێ، بۆچرووکی خۆمم دەهاتە لوت.. ئەوە دوا شتە کە هەموو شەوێک من لە خەوەکەمدا هەستی پێبکەم.. نازانیت دوای ئەوە چی روودەدات، بێ ئەوەی خەوەکەت لێ بپەڕێت، وەک ئەوەی هیچ نەبووبێت، بەیانی بەخەبەر دێم.

ئەم خەوە بۆ شەوێک خۆشە، بەڵام وەختێک تۆ (١٤٦٣) شەو لەسەر یەک هەمان خەو ببینیت، ئیتر ئەمە لە خەوەوە دەگۆڕێت بۆ کابوس. شەوانی سەرەتا بەلامەوە سەیر بوو هەموو شەوێک یەک خەو ببینم، لە سەرێکیشەوە لە دڵەوە حەزم لێیبوو، خۆ ئەگەر کۆتاییەکەی لاببەیت، ئەو خەوە خەوێکی زۆر خۆشە. دواتر وردە وردە عادەتت پێوەگرت، ئاسایی دەهاتە بەرچاوت، هەمان لالەزار، هەمان بەرەو

ژوورەکە، هەمان فڕین، هەمان سەمای دەم با، هەمان زرمەی نادیار، هەمان کەوتنەخوارەوە بەسەرداو دواجاریش هەمان بۆچرووک.. من ئەوەندە ئەم خەوەم دیبوو، ئیتر وەک ئەکتەری شانۆییەکی بێتام، کە دەزانێت لەکوێدا حیواری خۆی بڵێت، دەمزانی لە کوێدا دەبێت باڵبکەمەوەو لە کوێشدا بکەومە خوارێ.. تۆ لە خەوەکەتدا دەتزانی واتلێدێت، کەچی هێشتا دەستبەرداری ئەو فڕینە نەدەبوویت. نەمدەکرد بچم بە لایەکی دیکەدا بفڕم، یان بفڕمو خێرا بنیشێمەوە. یان ساتێک بەر لە تەقەکە، خۆت بخەیتە سەر لا.. یان هەر نەفڕم.. کەچی نازانم بۆ وام نەدەکرد!

ئێستا لەبەردەرگایەکی ئاسنی کەپس رایانگرتوویت، دەنگێکی بێزارو قرغن، کە دیارە دوای شەوخەوێکی پچرپچڕو کابوساوی، لە خەویان کردووەو ئەمە یەکەم پەیڤی ئەم رۆژە نوێیەتی؛ دەڵێت: "بیهێننە ژوورەوە.." گوێت لە جیرەی وشکی دەرگاکەیە؟ چاوت دادەخەیت، ناتەوێت ئەودیو ئەو دەرگایە ببینیت. شتێک لە تۆدا وەختە بۆ حەوا بفڕێت، سەرت بۆ ئاسمان بەرزدەکەیتەوە، هەر بە چاوی نوقاوەوە دەڵێیت لەگەڵ خوداتە، بە سرتەیەک لەبەر خۆتەوە دەڵێیت: "چەندت پێخۆشە، رامکێشە.. رامکێشە با پچڕێم.. بە جەهەننەم.." ئێستا لەم ژوورە تیشکو سۆنارایە، لەژێر هەر تاڵێک رووناکیی ئەم ئامێرە پیرەی ئەو فەرمانگەی چاکسازیە دەروونییە کۆنەساڵەدا، هەرچۆنێک وێنەی بگریت، بەڕوونی دەیبینیت.. گوێزانێک لەسەر لا.. ئەو هەموو دەمارەی لە خۆیەوە ئاڵاندووە.. جارجار هەست

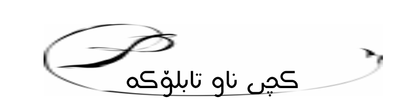
دەکەم سەردەکاتو گورزەیەکیان دەبڕێت.. لێ دەدەن.. لە چەقی کەللەمدا، هەست بە ترپەیان دەکەم.. هێواش هێواش سست دەبن.. دەمرن.. ئەوەتا شلەیەکی سوری تەڵخ، تەڵخێکی رەشباو سیجافی کردووەتە ناو ئەو زرکە بۆشەی سەرت.. گەرمو قەترەقەترە وا لە گوێمەوە خوێن دەدەڵێنێت.

(٢٠٠٨)

* فلامینگۆ: ئەم وشەیە نزیکییەکی زۆر هەیە لە وشەی (فلامینکۆ- Flamenco) کە هەردووکیان بیانینو لە بنەڕەتدا یەکەمیان ئینگلیزیو دووەمیان ئیسپانییە. فلامینکۆ ناوی جۆرە سەماو دواتر جۆرە ئاوازێکی خەجەریی ئیسپانییە. بەڵام ئەم وشەیەی ئێمە لێرەدا بەکارمانهێناوە (فلامینگۆ- Flamingo) مەلێکی سپیو پەمەیی (قو)ئاسایە لەخێزانی قازو قولینگ، ملێکی درێژی جوانو دوو باڵی گەورەی هەیە، هەر لەبەر گەورەیی باڵەکانێتی، هیچ کاتێک ناتوانێت بفڕێت.

پرۆپۆزەڵی ڕاکردن لە خۆم

بۆ باران..

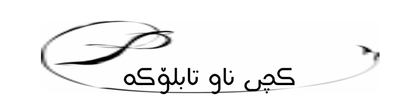
ڕۆژانە نۆ سەعات لەسەر خۆم نیم، چوار سەعات دەخوێنمەوەو سەعاتێکیش لەگەڵ (هەرمێ) خۆم مەشغوڵدەکەم، ئەوانی تری خەوتووم، دەمەوێت گەر بۆم بلوێت، ئەزموونی (ئەسحابولکەهف) دووبارەبکەمەوە.. خەریکی ماراسۆنێکم بە بەشداریی تەنیا خۆمو لە چەقی خۆمەوە بۆ دەرەوەی خۆم، هیوادارم یەکەم بم، دوعام بۆ بکەن. دەمەوێت رابکەم، نا لە شوێنی خۆمدا بچەقم، نە لە دواوەو نە لەپێشەوە نەڕوانم. دەمەوێت هەر سەیری هیچ بکەم.

ماوەیەکە بەقەد هەڵماتێک لە پشتمدا خڕبووە، وا هەست دەکەم خەریکم دەبم بە (قەمبورەکەی ڕۆتردام) یان نا، دڕودۆنگو دەبەنگ وەک قەمبورەکەی ناو (پەیکەری فەرهاد). دەمەوێت خەتی تەلەفۆنەکەم دابخەم. مۆبایلەکەم بخەمە ئاودەستی مزگەوتێکەوە. ئیمەیلەکەم لۆک بکەم. کەس نەبینم، کەس نەمبینێت. دەمەوێت ئیتر شەرابو زەیتوون نەخۆم. دەمەوێت نەچمە ساڵی نوێوە، هەر لە ماڵەوە بەدیار داریوشەوە خۆم بخۆمەوەو ببم بە بابەعەمەرە.. شاخو توک دەربکەم، بەیانییەک وەک مەسخی کافکا بەڕووتی رابکەمە دەرەوە.

بە برادەرێکی شاعیر دەڵێم: "لەوانەیە ئیتر شیعر بنووسم.." پێشنیار دەکات کە هەموو شتێک بکەمو ئەو قۆرپییاتە نەکەم. دەڵێم: "ئاخر.." خەریکە بتەقم.. نازانم چی بکەم.. ڕەنگە نیوەڕۆیەک لەپڕ زرمەبکەمو سێ چوار نەفەری گێژوویژی دەوروبەری خۆم بەرم بە ئاسماندا.

بە مەسجێک دۆستایەتیم لەگەڵ قاچاخچییەکدا ئەپدەیت دەکەمەوەو پرسیاری ڕێگەی لێدەکەم، لەوسەرەوە بە چەند پیتێکی خواروخێچ دەنووسێت: "ڕێگە عەیبی نییە، بەدڵی خۆمانە.." ڕەنگە نەتانبینمەوە، خواحافیز. ئەمە ئاخر ماچوموچە.. دەمەوێت تەرمو تارماییەکەشم بەم عەرزە حیزەدا ڕانەبورێت.. بەری پێم دەخورێت.. وای چەند دڵم تەنگە. دەمەوێت رابکەم کە لەپڕ لە ناوەوەمڕا گوێم لە پێکەنینمەو لە دڵەوە قەشمەریم بە خۆم دێت. لە ڕێگەی شوقە بە (هێمن) دەڵێم: "ئەم سەدەیە سەدەی نائومێدییە، بیری ڕەفیق چالاکو رامیار مەحمود بەیەکەوە دەکەم.." نازانم هی ئەوەیە هەردووکیان بە (ر) دەستپێدەکەن، یان هی ئەوەیە هەردووکیان نائومێدن.

پێ هەڵدەگرم. لەمسەرەوە بۆ ئەو سەر رادەکەم بەناو ئەم تاریکاییەی خۆمدا. دەیهێنمەوە یادی خۆم، جیاوازیی ئێستاو جارانم لەوەدایە؛ جاران بە سابوونی لۆکس خۆم دەشۆرد، بە گوێزانی سەفەری ریشم دەتاشی.. ئێستا ریشم ناتاشم، بەیانیان دەموچاوم ناشۆم. قتووی جیلەکەم فڕێدەدەمو ئیتر کراسەکەم

ئوتوو ناکەم. بە چاکەتە زیرەبییەکەمەوە وەک هەمیشە سەعات حەوت لەماڵو لەخۆم دێمە دەرەوە. ماوەیەکە سەیارەکەشم وەک خۆم ورە. دەچمە دائیرە، با کچەکان هەر پێبکەنن. لە دواوە چەمۆڵەم لێبنێن.. کە تێپەڕیم، تەعلیق بهاوێن.. گوێی خۆم کەڕدەکەم، وادەزانم هیچم نەبیستووە.

ئەفسانەی کاوەی ئاسنگەر بە فارسی دەخوێنمەوە. گاڵتەم بە دەوڵەتی (مەد) دێت.. وا دەزانم جەنگەکانی یەکەمو دووەمی جیهانی، ئەفلام کارتۆن بوون.. وا دەزانم کەس نەمردووە. (دریسدن) درۆ بووە.. هەموو ئەوانە فتبۆڵێن بوون، یارییەک بوونو تەواو بوون.. کێ سەیری یارییەکی تەواوبوو دەکات؟! حەزدەکەم کوێر بوومایە، هەر هیچ نا؛ هێواشتر دەڕۆیشتم لە ڕێگا.. بە دایکم دەڵێم: "ئەوە دایە بۆ ئینسان کە کوێر دەبێت، دەنگی خۆشدەبێت؟"

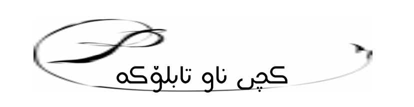
لەگەڵ بەنگلادیشییەکدا دەبمە رەفیق. جگەرەکەی خۆمی دەدەمێو گسکەکەی لێ وەردەگرم.. دەمەوێت پەڵەیەک لەسەر دڵم پاکبکەمەوە. ئەو پێدەکەنێتو لەبەرخۆیەوە شقڵێوپقڵێ قسانێک دەکات. وا هەست دەکەم ئەو کورە رەشتاڵەیە وتبێتی "حەیفێ تۆ مەهارەتی فێربوونی گسکدانیشت نییە".. شەوان قەڵەمو وەرەقەیەک دەبەمە ژێر بەتانییەکەمو هەر بە چاوی نوقاوەوە، خەوەکانم دەنووسمەوە. سەدای دایکم لە گوێمدا زایەڵە دەکات کە دەڵێت "ئەرێ رۆڵە تۆ بۆ وا لە خۆت دەکەیت؟!"

دایالۆگێکی (سوکرات)و (گلاوکۆن) لەمەڕ عەدالەت دەخوێنمەوە، کە ژنەکەم بە پرسیارێک رامدەپەڕێنێت: "ئەرێ ئەمە ئەفلاتوونی حەکیم نییە؟".. "با" باوێشکێک دەدەمو دەڵێم "بەس ئەم تەرجومەیە لە حیکمەتی خستووە." لەبەرخۆمەوە نایەڵم ئەو گوێی لێبێت، دەڵێم: "وەڵڵاهی پیاو موشێن بکات، بەختەوەرترە لەوەی فەلسەفە بخوێنێتەوە.." ماوەیەکی زۆرە قسەم لەگەڵ خۆمدا دابڕیوە.. دەزانم ئیتر لەوە زیاتر بەرگە ناگرم، کەچی ئەوەندە کەللەڕەقم، نامەوێت لەگەڵی ئاشت ببمەوە. دەمەوێت ئیتر غاز پڕنەکەمەوەو بایەعییەکە وەرنەگرم. شەوێک وەرەقەی نەوتەکە دەدەم بە کرێکارێکی شەنگاریی بەردەرکی سەرا.. لە فەیەک لە قوڕ دەخۆم، شیشێک زەهری مار. بە شەقامەکاندا رادەکەم، جوێن دەدەم. لەناکاو دەوەستمو دوای قەیرێک بێدەنگی، لەبەر خۆمەوە پێدەکەنم.

توتەو براتوتە نەبن، هەموو پەنجەکانی دەستی راستم دەزریکێنن.. هی ئەوەیە فشارم زۆر لەسەر داناون، چی بکەم پاندانەکە نانووسێت.. تا دەستم دەگات فرێی دەدەم.. نازانم ئەرێ دەمویست چی تر بکەم؟!

کۆتایی(٢٠٠٨)

*** بۆ من زەحمەتە کە بڵێم ئەم نووسینە چییە؟ تەنیا ئەوەندە نەبێت، دەتوانم بڵێم: هەوڵێکە بۆ کۆکردنەوەی سەرە پارچەکانی**

مەزاجێکی پەرت. ئەگەرچی کەمێک لە بیبلۆگرافیاوە نزیکە، بەڵام بە ستانداردە کلاسیکییەکانی ئەدەب، ناچێتە چوارچێوەی هیچ ژانرێکەوە، هەر بۆ خۆشی حەزدەکات نەچێت.. هەرچۆنێک بێت، ئەمە ئەزموونێکی منە کە هەندێک جار وا دەنووسم. کاری دوای ئەمەش(موعتادێک لەسەر پردی سیرات) هەرلەم شێوەیەیە.. لەم دوو تێکستەدا کات‌و شوێن، کاراکتەرو رووداویش هەن، بەڵام یان زۆر زەق دەردەکەون، یان زۆر تەنک وەک تەم. سەرەتا بڕیارم دابوو هیچ پەراوێزێکی بۆ نەنووسم، بەڵام پاشتر بینیم وا باشە یەک دوو دێڕێکی لەبارەوە بڵێم، نەکا بڕست لە خوێنەرەکەی ببڕێت.. ئەگەر خراپیش بوو، دیارە خەتای منە کە نەمزانیوە باش بنووسم، هیوادارم لەمەودوا فێرببم.

موعتادێك لەسەر پردی سیرات

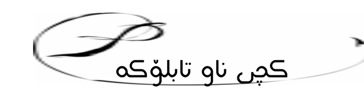
یوســف نــیمو وام لــەم بیــرە تاریــکو قوڵــەدا، کــەس نـەیخستومەتـە ئێرەوە خـۆم هـاتووم.. زەحمـەتـی دەرهێنـانم مەخەنە بەرخۆتان ئەگەر ئەرک نییە سەری ئەو بیرە داپۆشن ئەو روناکاییە عەزێتمدەکات.. لەناوما بەفر دەستی پێکردووە؛ کرێوە دەکات هەموو هەناومی ساردوسپی کرۆکپ کردووە.. لە دورە دەست سەگێگ دەقروسکێنێت، دادەچڵەکێم بۆ ئازاری جێ بەردێک بە ئەژنۆی چەپییەوە.. ئەمشەو تا بەیانی بەدیار کەروێشکێکەوە دادەنیشم کە ئازاری گوێ یەشە ئارامی لێبڕیووە، تاوناتاوێک دوکەڵی جگەرەکەم دەکەم بەگوێیداو پێی دەڵێم هەبێو نەبێ دەنگی بەرزت بیستووە، منیش وام بەدەنگی بەرز گوێم دێشێت، هەربۆیەشە بەچپە لەگەڵ خۆمدا قسدەکەم.

منیش وەک فروغ بەم نائومێدییەی خۆم موعتادم.. بیرم دەکەوێتەوە رۆژێک دەوەستم، بۆ ئەورۆژەی خۆم دڵتەنگم.. خەریکی رەشنوسی نامەیەکم بۆ پاپای باخ.. لەجێیەکیدا نووسیومە "جەناب عالی.. لێگەڕێن ئەو خەڵکە بەدڵی خۆیان بژین، ئەوەندە ئینسان لەیەکمەکەن بەدوژمن.. خوێنی براکان هێشتا بەکەڵەبەی یەکترەوە دڵۆپەدەکات.." هاوپێچ وێنەیەکی ئەو نامەیە دەنێرم بۆ مەرجەعی باڵای دەمەشێرو شێخی نازناز.

بیری ئەستەمبوڵ دەکەم.. بیری پشکۆ.. تاسەی پیاسەیەک بەقومقاپیو سوڵتان ئەحمەددا.. سەرم لەو دەرگا زەبەلاحو پەنجەرە بچووکانەی سوڕدەمێنێت، دەست دەنێمە بناگوێ. نا دەست دەهێنم بەپشتی ئەو پشیلە خرپنە ئاسودانەی کە بەچەند نەوەیەک دەچنەوە سەر گوربە بۆری سوڵتان.. لە مەیدانی عەسکەردا گوێم لە تەقەی ناڵی ئەو ئەسپگەلەیە کە هاوڕێتمو یەک نەوا بەسەر گابەردە خواروخێچەکانی مەیدانەکەدا شاقو شریق خۆیان نمایش دەکەن.

هێدفۆنێک لە ئاغای گوڵکار دەستێنمو بەدەم گوێگرتن لە(ئیلاهی ناز)ی غولام حسین بەنانەوە دووسەد مەتر لە چایخانەی سەهۆڵکە دوردەکەومەوە، کە گۆرانییەکە تەواو دەبێت دەمەوێت بەشوێنی خۆمدا بگەڕێمەوە، هەوڵدەدەم قاچ بخەمەوە سەر جێپێکانی خۆم.. نامەوێ ئەرکی هەڵگرتنی جێپێکانم بدەم بەسەر کەسی تردا، هەروەک نامەوێت پێ بەکەسی کەشدا بنێم.. من هەندێک جار جێپێکانی خۆم دەناسمەوە؛ ئەوە جێپێی کچێکی عیشوەبازە.. ئەوە هی کوڕێکی ناموراد.. ئەوەیان جێپێی ئاسایشێکی عەبوسە کە پێکوتەو سەنگین دایناون.. جێپێکان بەگەورەو بچوکی ناناسرێنەوە! وای بۆ مەچن. جێپێ بە باریکی، قەلەقی، لاری، کورتو پچڕی، نیوکەوانی خاوەنەکەی خۆی ئاشکرا دەکات.

من بەم شارە موعتادم دوعام بۆ بکەن ئەم شارە تەرک بکەم.. ئەمە درمێکی پیسە.. پەتایەکی خراپ.. هەوای ئەم شارە

تەنگو وشکە هیلاکو شەکەت، حەزدەکەم ماریفەتێک بنوێنمو لەڕووی هاوخەمییەوە جگەرەیەکی بۆ گرِدەمو داوەتی چایەکی بکەم لە سەهۆڵەکە.. سەرمایەتی.. تەزیوم.. تەکدەدەینە پاڵ یەکو پێکەوە پشت دەنێین بە وەجاخەکەوە.. ئەو ئازای ئەنامی تەڕەو من رۆحم شەختەی کردووە.. لە بێنازیدا منو بای ئەم شارە چەند لێکدەچین!

بیر لەتۆران دەکەمەوە.. لەبەختەوەری بچوک لای پیاوی گەورە؛ لە ئازاد صوبحی لەو بێدەنگیو سکووتە موتڵەقەی، لەبەر خۆمەوە ورتە ورتمە؛ ئەم بێدەنگیانە لەدڵشکانەوەن، لەهیجری خەونو وەسڵی نامورادیدان.. ئەمە ژیانە لەناو خەوندا.

"شێرێک لەمندا نوستووە"* شێرێکی ماندوو.. بێدەنگبن باخەبەری نەبێتەوە.. ئەوەتا لەسەر قسەکردن دەوەستم جارجار چاو دائەخەم.. فکر دەکەمەوە ئیتر قسەنەکەم.. قسەکردن زەرەرێکی گەورە لە ئینسان دەدات؛ زەرەری بیرچونەوەی خۆی.. ئێمە لەمەودوا دەتوانین ئیشو کارەکان بە نیگا راییبکەین.. سەیری کەسێ، شتێ، شوێنی بکەینو ئەو هەستێت بێ بۆلامان.. ئەوە رێگایەکی بێ رتوشی پەیوەندیە لەنێوان خودو بابەتدا.. بەشێوەیەک ئەو دێڕانەوی من لەمەودوا

* دێڕ شیعرێکی بەختیارعلی-یە بەدەستکارییەوە.

دەمەوێت بیانڵێم، بێئەوەی بینوسم ئێوە بیبانخوێننەوە.. من لەستاتیکای بێدەنگی رادەمێنم.

ئەزانی یەک تۆز وردبیبیتەوە ئەم شارە تەلارو باخچەو ماڵ نییە؟!.. نا.. بێشومار جێپێیە.. جێپێ.. جێپێ.. جێپێ.. جێپێی من! سەرم مێرولە دەکات.. بۆگەنێک لەخوارەوە دێ، لەخواری خوارەوە لە دڵی ئەم عەرزەوە.. ئەم هەوا تەنگو بۆگەنە یەکلایم دەکاتەوە کە ئەمە شار نییە.. گووە.. گوویەکی گەورە گەورە.. کە من لە قومەکەیدا تا بینەقاقام غەرقە، بۆم گرنگ نییە کێ کردوویەتی!

دەرەوە هیچی لێ شین نابێت.. بەپرتاو خۆم دەگەیەنمەوە ماڵەوە.. کە لەودیوەوە دەرگاکە لەسەر خۆم دادەخەم شیعرێکی (فەرزین)م بیردەکەوێتەوە کە هەمیشە بەو شێوەزارە شیرینەی خۆی دەڵێت "کەنی.. بەگیانت.. دنیا شێویاگە..".

دڵم قوڵپ ئەدا.. بەژوورەکەدا رادەکەم؛ سەعاتێکو دووان، کەنفتو هێز لێبڕاو لەخاڵێکدا وەستاوم، لەخاڵی جوڵانمەوە نزیکترە تا خاڵی گەیشتنم.. ئەم شێواویەم چەند شێواوە خووا.. نازانم ئەم ژورە بۆ ئەوەندە درێژبۆتەوە، چەند ساڵە من بەڕێوەمو دەستم نادات لەدیوارەکەی ئەوبەر.. ئەم ژورەی ئێمە هەموو جارێ وانییە.

غەم تیاما فوارە دەکات.. دونیا تەمە.. ئەڵڵا بۆنی شێلم دێت.. زۆرتر خەیاڵ دەمباتەوەو وا دەزانم لەفیلمدام.. دڵۆپێ باران

لەڕومەتمەوە دەخلیسکێ.. حەزدەکەم پچم بۆ چۆمی (مەجیدخان).. شتێکم درز دەبات.. تاسەی بانگ دەکەم؛ بانگ بەدەنگی کچێ.. لەبەرخۆمەوە دەڵێم ئەگەر فەیروز بانگبدات چی دەبێت؟ هەموو لوبنان دەچێت بۆ نوێژ.. منیش دەچم، لەدوای دواوە نوێژ دادەبەستم.. هەرچەند دەکۆشم هیچ ئایەتێکم ناکەوێتەوە بیر.. شیعرێکی هێمن لەبەرخۆمەوە دەخوێنمو لام وایە ئەو خودا گەورەیە هێندە بەڕەحمە ئەوەش وەردەگرێت.. شەوێک بەدیار رادیۆوە خەو دەمباتەوەو لەدڵی خۆدا بە بێژەرەکەی (ئێستگەی دیموکرات) دەڵێم خانم تۆ هەر شیعر بخوێنەرەوە، من تا قیامەت گوێت لێدەگرم.

من بەڕێگادا زۆر دەڕۆم.. جادەکوتێکم بۆخۆی.. هەر دەڕۆم وام لێهاتووە شەوان خەوەکانیشم پڕە لەڕۆیشتن.. بەشێوەیەک جاری واهەیە کەلەخەودام وادەزانم لەبێداریدامو جاری واش هەیە بە پێچەوانەوە.. هەربۆیە زۆر گوێم لێنییە چی روودەدات.. ئەو رۆژە وەختەبوو سکانیایەک بمکات بەتریت، نەترسام وامزانی خەوە.. ئا من ئاوا سەرم لێشێواوە.

دەمو زارم وشکە چاوم تەڕ، لێوم هەڵپشکوتووە ژنێکی شەهوەت باز بەتەوسەوە دەڵێت "ئەوە هی بێ ماچییە" ئەڵێم"رەنگە!"و لەچاوتروکانێکدا خۆمی لێ دوور دەخەمەوە.. زۆر بیر لەو برینانەی لالێوم دەکەمەوە، دایکم دەڵێت "هیچ نییە منیش وابووم چاک دەبی، بەیانیان بینێ بە پەیژەی ئاسنا" من ئەو گەڕەکە تەیدەکەمو پەیژەیەک نییە، ئێستا هەمووی بووە

بەقادرمەی غەربی.. پەیژەش قاتیی بووە، بۆ سەرکەوتن نا، بۆ ئەم تامێسکەی لێوی من.. زمانم وشکە، خەریکە ئەخنکێم.. تونیمە.. من لە راپەڕینەکەوە تونیمە.

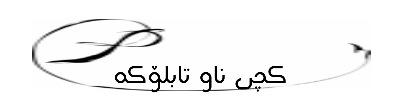
هەر کەمن ئەمەوێت سەرم چاکبکەم سێ شەمەیە!

ئەوەندە کەرتبووم ئیتر وا دەزانم بەسەر هیچدا دابەش نابم، بەسەر بچوکترین یەکەو بچوکترین ژمارەی نەدۆزراوەشدا.. "ئەم سەرگەردانیمە مەگەر خوا بزانێ چەند سەرگەردانە"** ئەڵێم بۆن شێوەی هەیە؛ بۆنی هەنگوینی خەست شێوەی قوچەکێکی دڕکاوی بۆ سەروە هەڵکشاوی هەیە.. بۆنی منداڵی؛ شێوەی دڵۆپێک ئاوی هەیە لەسەر ئەڵماسێکی شین لەدوکانی عەنتیکە فرۆشێکدا.. گێژبووم بیبرەرەوە..

چەند چۆڵە ئەم رۆحەی من.. دەنگ دەداتەوە.. بەتاڵلاییەکی گەورە.. چاڵێکی تاریک.. ئەگەر ئەمجارە زیندووبکرێمەوە حەزدەکەم ژیانی عارفێک هەڵدەبژێرم لە ئێرانی دوور؛ لە مازندەران، یا باخەوانێک لە ئەندەلوسیا.. من لەناو خۆمدا گیرم خواردووە، ئەگەر بڕیاربوو بمرم نوکتەیەک لەسەر کێلەکەم بنوسن.. نوکتەیەک لەوانەی قەد کۆن نابێت.

وەک منداڵێک ورکم گرتووە.. پێ لە عەرز دەکوتم، نەدەگەڕێمەوە بۆ لای خۆمو نە لێشی دەردەچم.. من لەم

** دێرە شیعرێکی کەمال ئەمینی-یە.

سیڕاتەی رۆحی خۆمدا چەقیوم.. ئەم کراکی[***] غـەمـە دەکێشم.. چش با هەڵوەریم، بە دیار چاوی خۆمەوە بڕزێم خۆمن دەمێکە لە ناوەوە رزیوم.. لـەکۆڵانێکی پیسی پاریسدا دوو جادە ئـەولا ئیڤڵـەوە تـەزریق دەکـەم.. لـەگـەڵ قولـەیـەک بـووین بـە رەفیق.. هیچمـان هاوبـەش نییـە نائومێدییـەکـەمـان نـەبێ.. پـۆلیس دێت.. رادەکـەیـن.. دیسان مـن پـۆلیس دوامکـەوتـووە.. پـۆلیس بـووە بەدەعبایەکو هەموو خەونی منی خواردووە.. هاڕیویـەتی.. چاو دەکەمەوە دەمم وشکە.. من ئەو هەموو خەوە بێ سەرەوبەرانە چییە دەیانبینم؟

(٢٠٠٩)

[***] کراک: مەترسیدارترین مادەی هۆشبەرە کە سەرەنجام جەستەی قوربانییەکەی دەڕزێنێت، تەنانەت لەهەندێک مزگەوتی ئێراندا پۆزشی ئەوە هێنراوەتەوە کە تەرمی موعتادی کراک ناشۆن! چونکە هەڵدەوەرێت.

کتێبە چاپکراوەکانی یانەی قەڵەم

ز	ناوی کتێب	بابەت	ناوی نووسەر	ناوی وەرگێڕ
١	فریوو خۆحەشاردان	چیرۆك	عەتا محەمەد	
٢	ئایین (هزر سیاسەت)	فیکری	کۆمەڵێك نووسەر	یاسین عومەر
٣	بەیەکداکێشانی شارستانێتی	فیکری سیاسی	سامئیل هانتینگتۆن	ئاوات ئەحمەد
٤	سوەیلا	ڕۆمان	شارام قەوامی	
٥	ڕۆژی هاتنەکەی عودەی	چیرۆك	ئاوات عەبدوڵلا	
٦	سیماکانی عەقڵانیەتو خورافە		فالح عەبدولجەبار	ئاوات ئەحمەد
٧	وەنەوشەکەی چیرۆك	چیرۆك	کۆمەڵێك نووسەر	شیرین.ك
٨	نەبەهەشت لەسەر زەویدایە	فیکری	کۆمەڵێك نووسەر	ئومێد عوسمان
٩	فیمینیزم	فکری	نورە فەرج	عەبدوڵلا تاهیر
١٠	لەروانگەی خۆرئاواوە	فکری	کۆمەڵێك نووسەر	ئومێد عوسمان
١١	منداڵباز	ڕۆمان	فەرهاد پیربال	
١٢	کیمیاگەرانی وشە	لێکۆڵینەوەی	کۆمەڵێك نووسەر	یاسین عومەر
١٣	گوزارشتی مۆسیقا	هونەری	فواد زەکریا	حەمە کەریم
١٤	خەمەکانی ڕۆشنگەری	فکری	هاشم ساڵح	ئاوات ئەحمەد
١٥	یەڵماز گۆنەی		کۆمەڵێك نووسەر	حەمە کەریم
١٦	هەناسەی پێخەفەداخراو	چیرۆك	چنوور سەعیدی	
١٧	سادقی هیدایەت	لێکۆڵینەوە	حەمە کەریم عارف	
١٨	یادەوەرییەکانی کۆلانێکی خاپوورکراو	چیرۆك	سیامەند هادی	
١٩	قالاو یەعنی قەفەسێکی خاڵی	شیعر	کەمال ئەمینی	
٢٠	تیانووسی پاشای هیچ	شیعر	یاسین عومەر	
٢١	لەسێبەری پرسیاردا	دیدار	سەمەد ئەحمەد	
٢٢	زەمین وەك پرتەقاڵێك شینە	شیعر	پۆل ئیلوار	فەرهاد پیربال
٢٣	گێلاسی خوێن	ڕۆمان	عەتا محەمەد	
٢٤	حەرامترین	چیرۆك	عەلی پێنجوێنی	
٢٥	ڕەنگە کاڵبووەکانی دنیا	شیعر	گەروسعەبدولمەلیکیان	مەریوان هەڵەبجەیی
٢٦	کۆنترۆڵی میدیا و ڕاگەیاندن	ڕاگەیاندن	نوام چۆمسکی	کەریم قادر پوور
٢٧	مۆزارت، شمشاڵی ئەفسوناوی	هونەری	ئەنیس مەنسور	مامۆستا ئەحمەد
٢٨	ئەفرێنەرانی خۆر ئاوا	فکری	هاشم ساڵح	ئومێد عوسمان
٢٩	دەریایەك لەوشە	دیدار	مهاباد قەرەداغی	
٣٠	داهێنانو مەرگ	لێکۆڵینەوە	سەلاح حەسەن	
٣١	ژنێ لەبەردەم وەرزێکی	ژیان و بەرهەم	فروغ فروغزاد	ئازاد بەرزنجی
٣٢	گەڕان بەدوای قولاییدا	چیرۆك	پاتریك زوسکیند	شیرین. ك
٣٣	پابەندبووین ئەدەبی	لێکۆڵینەوە	رمچان الصباغ	ئاری عوسمان
٣٤	مێروولەو کۆتر	منالان	ئیزۆپ	جەبار سابیر
٣٥	منو باپیرەو نەنە	منالان	ستیوارت همپڵ	جەبار سابیر
٣٦	دیالۆگ، خەندە، ئازادی	لێکۆڵینەوە	میخائیل باختین	هادی محەمەدی
٣٧	مامزێر	ڕۆمان	کاروان کاکەسوور	
٣٨	ئێمە گوناهین	چیرۆك	هیوا ئەمین نژاد	
٣٩	شەبەنگی بوون، زایەڵەی..	راڤەی دەق	هەندرێن	
٤٠	خۆشم ئەوێی شێتەگیان	منالان	ستیوارت همپڵ	جەبار سابیر
٤١	فریشتەکان	چیرۆك	ڕەسوڵ یۆنان	جەبار سابیر
42	پاییزی عومری من	شیعر	ژاوێن شاڵی	
٤٣	نەتەوەو حەکایەت	لێکۆڵینەوە	ڕێبوار سیوەیلی	
44	گەمەی پاقیژە	شانۆنامە	ژان ژینێ	دلاوەر قەرەداغی
٤٥	ماجەراکانی سەلمانی فارسی	ڕۆمان	یوسف عیزەدین	
٤٦	گەڕانەوەی خوشکەکان	چیرۆك	هەورامان وریا قانع	
47	تارژەنی ڕەنگ	حیکایەت	عەتا محەمەد	
٤٨	ئەوەی دنیا رزگار دەکات جوانییە	کۆدیدار	هیوا قادر	
49	پیاسەیەك بە تەنیا	وتارو لێکۆڵینەوە	توانا ئەمین	
٥٠	دەروازەیەك بۆ فەلسەفەی دادپەروەری	فەلسەفی	د.حسێن بەشیریە	ڕەزا مەنوچەهری
٥١	یار لە باخە	شیعر	هیوا قادر	
٥٢	سوارەکان بە قاچاخ بوك دەگوازنەوە	ڕۆمان	کاروان کاکەسوور	
٥٣	ڕێچکەی مێرولەکان	چیرۆك	جوتیار ئەحمەد	
٥٤	باران ڕەدوکەوتووی قەسیدەکانی با	شیعر	ئەنوەر ڕەشید عەولا	